

1 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nadam se da ćemo ove nedelje dobiti Vaš
3 odgovor.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Svakako.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zatim, gospodine Tieger, čini se da
6 biste htjeli da govorite o materijalu koji se odnosi na Nielsena. Vijeće se
7 raspitalo u vezi sa raspoloživošću nekih od materijala iz fusnota koje se odnose
8 na Nielsena. Hoćete da ih vidite odmah? - što nije tražilo Vijeće. Da li ima
9 nešto što želite da kažete s tim u vezi?

10 G. TIGER: [simultani prevod] Da, hvala, časni Sude. Imate pravo. Ja sam
11 to protumačio kao implicitan zahtjev da se dođe do tih materijala ukoliko su
12 raspoloživi, iako sam pretpostavio da Sud možda neće htjeti sve dostupne
13 materijale. Prije svega, postoje materijali koji su u sastavu istraživanja Suda,
14 zatim, oni koji su pripremljeni i koji se odnose na komunikaciju između
15 Predsedništva i Vlade i premijera. To su materijali koji su prikupljeni i
16 kopirani. Oni su na raspolaganju, oni se odnose na dnevne biltene, zatim,
17 postoje i obimniji, mislim da Sud to zna. Znači, pokušali smo samo da kopiramo
18 one za koje smo smatrali da su relevantniji u odnosu na zahtjev Suda. Otprilike
19 njih 20. Ono što sam ja shvatio, to je nekih približno 80 ili 100 raspoloživih
20 dokumenata. Prepuštam Sudu, naravno, da odluči da uzme te, da li će zahtjevati
21 još neke, dodatne koji nisu kopirani do sada i koji nisu stavljeni na
22 raspolaganje, ali dokumenti koje sam upravo spomenuo su raspoloživi na upotrebu
23 Sudu.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vijeće će dalje razmotriti to pitanje,
2 no jedno rješenje bi moglo biti da se zamole strane da predoče pet ili deset od
3 tih izveštaja koji su po mišljenju Optužbe najbolje potkrepljenje nalazima
4 gospodina Nielsena, a Odbrana može pokušati da identifikuje one koji pokazuju da
5 nema nikakve potpore, potkrepljenja u tim izveštajima, daljnjim zaključcima
6 gospodina Nielsena. Mi pokušavamo da ustanovimo da li je ono što je nama
7 predočeno objektivno potkrijepljeno materijalom na koji se ili konkretno
8 oslanjalo, ili koji bi bio po mišljenju Vijeća adekvatan potpori ili odsustvu
9 potpore. Mi uvijek nastojimo pronaći objektivne temelje za ono što nam je
10 predočeno kao mišljenje ili nepotkrijepljena lična opaska.

11 G. TIGER: [simultani prevod] Potpuno se slažem, časni Sude. Kao što Sud
12 zna, namjera je tužioca i prethodna praksa da se Vijeću obezbjede svi
13 potkrepljujući materijali, tako da bi upravo moglo takvo nešto Vijeće da
14 ustvrdi. I, prije svega, mi podržavamo pristup Suda i bilo bi nam više nego
15 drago da Sudu stavimo na raspolaganje sve potrebne materijale kako bi Vijeće
16 moglo da napravi objektivnan nalaz da li on predstavlja potporu mišljenju
17 vještaka ili ne, a kada se pojavi tako nešto, onda tražimo od Suda da pogleda i
18 dodatne materijale.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mi moramo da pronađemo korektnu
2 ravnotežu između pronalaska objektivne potpore, a to je ponekad i suviše.
3 Zaključujem da ima nekih najmanje 10.000 svjedoka u Bosni i Hercegovini koji nam
4 mogu reći nešto što je od relevantnosti za ovaj predmet, ali ne možemo saslušati
5 10.000 svjedoka.

6 Gospodine Stewart, ima li nešto što želite da kažete?

7 G. STEWART: [simultani prevod] Prije svega, pitam se da li je Vijeće
8 imalo nekakav vremenski okvir koji je predvidjelo za ovaj dio posla koji se
9 odnosi na Nielsena kao vještaka.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vidjet ćemo, razmotrit ćemo.
11 Obaviješteni smo šta nam je na raspolaganju, a šta ne i nismo još razmotrili
12 nikakav vremenski okvir tako da bi Vijeće moralo da vidi da li je potreban
13 nekakav dodatan pristup tim materijalima i šta je potrebno da zatraži.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu li ovo da kažem, da skrenem pažnju
15 Vijeća u vezi sa vremenskim okvirom, sa tačke gledišta Vijeća, to sužava
16 materijal koji treba razmatrati. S druge strane, mislim da neće biti teško
17 Pretresnom vijeću da ustanovi negativan učinak po Odbranu ukoliko se pronađe
18 vrijeme i resursi da se uradi ono što mora biti i što je zapravo jedna vrlo
19 dugotrajna aktivnost, da se pokuša identifikovati takva ograničena količina
20 materijala.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu da zamislim da će to biti problem.
2 Onda, napravimo jedan izbor koji bi bio slučajan izbor i da vidimo da li će to
3 imati relevantnost.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Dakle, izbor koji će biti napravljen
5 slučajno od strane Vijeća, onda to može, ne mora da uradi Vijeće, to može
6 uraditi bilo ko drugi.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Upravo sam rekao, ako će to biti
8 problem, ukoliko je to zaista toliki utrošak vremena, onda može da se pronade
9 jedan alternativan način.

10 G. STEWART: [simultani prevod] Biće mi drago da tako i uradimo.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je odgovor koji se odnosio na
12 vrijeme. I šta imate Vi da kažete, gospodine Tieger?

13 G. TIGER: [simultani prevod] Što se tiče utroška vremena, mislim da je
14 onaj aspekt koji je najveće opterećenje u toj aktivnosti i koji troši najviše
15 vremena, a aspekt da se to i dovrši. I to nije nešto što se može duplirati tako
16 da prikupljeni materijal mora biti stavljen svima na raspolaganje.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U svakom slučaju, čitati i izabrati samo
18 po sebi je već utrošak vremena.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. TIGER: [simultani prevod] Shvatam.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Takođe upozoravamo Optužbu da smo vrlo
3 kooperativni, da nudimo jednu prijateljsku saradnju na tu temu i ja zaista
4 cijenim svaku pomoć koju možemo dobiti, ali, mi smo sa druge strane, mi smo
5 suprotstavljena strana u postupku; materijal koji nam je tužilac predočio može
6 zahtijevati značajnu količinu istraživanja ili rada od strane tima Odbrane.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod]

8 Odbrana je zatražila smjernice u vezi sa omnibus nalogom. Mi se
9 pripremamo da na to odgovorimo. Ima nekoliko pitanja. Mislim da je to problem za
10 vizu za gospodina Lakića. Mislim da je to riješeno, zatim postoje dobri izgledi
11 da gospodin Bijelić /u engleskom transkriptu: "Bjelica"/ ne može doći u Hag do
12 21. marta. Vijeće bi željelo da čuje od Odbrane koji je rezervni plan ukoliko
13 gospodin Bjelica ne stigne na vrijeme. Mislim da je Odbrana je već najavila
14 mogućnost zakašnjenja ovoga svjedoka, tako da je taj problem već jedno izvjesno
15 vrijeme poznat. Ako gospodin Bjelica ne dođe do 21. marta, onda barem tražimo od
16 Odbrana da izađe sa rezervnim planom.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu li da odgovorim? Što se tiče
18 gospodina Lakića, problem sa vizom je riješen i on stiže večeras. Što se tiče

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 gospodina Bijelića /u engleskom transkriptu: "Bjelica"/, mi razrađujemo rezervni
2 plan i čim bude moguće, dozvolite mi da izađem kako bi mogao da obavim sastanak
3 koji se tiče gospodina Bjelice. I to je najviše što možemo da uradimo.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Dopustiti ću Vam da napustite
5 sudnicu.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala Vam.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Postoji još jedan problem. To možemo
8 ukratko reći jer nije dodijeljena zaštitna mjera pseudonima, ali što se tiče
9 zahtjeva Odbrane za videolink svedočenjem u vezi sa ovim svjedokom, jer priprema
10 videolinka traži neko vrijeme.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, Odbrana je razmatrala čitav
12 niz mogućnosti, a osobito u vezi s tim svjedokom. Ipak, prvi korak je - mi
13 tražimo ljekarsko uvjerenje i želimo da ocijenimo kad ga dobijemo da ćemo imati
14 osnovu za aktivno istraživanje te mogućnosti.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li bi tužilac insistirao na
16 ljekarskom nalazu? Drugim riječima, da li bi se u protivnom, tužilac

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 suprotstavio videolink svedočenju ovog zaštićenog svjedoka?

2 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu li da prejudiciram? Odbrana
3 insistira na medicinskom izveštaju kao koraku 1 jer nećemo takvo nešto
4 zahtijevati ako ne budemo imali dovoljnu osnovu u obliku medicinske informacije.
5 Pitanje je sasvim korektno upućeno tužiocu, ali, časni Sude, treba da znate gdje
6 počinje ovo pitanje.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ponekad se prihvata zdravstveno stanje
8 svjedoka i bez propratnog izveštaja od ljekara. Ukoliko postoji spor o
9 zdravstvenom stanju nekoga, onda je potrebno da imamo na raspolaganju nalaze
10 ljekara. Ako ima ikakve sumnje na strani Odbrane da li će njegovo zdravstveno
11 stanje da spriječi ovog svjedoka da putuje u Hag, onda mogu da zamislim da biste
12 željeli da znate zasigurno da li svjedok stvarno ne može da putuje. U protivnom
13 ćete zatražiti da se uputi *subpoena* ili nešto slično.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, svakako. Prihvatamo to u
15 cijelosti. Razlog zašto sam upotrijebio medicinske informacije je jedno sasvim
16 drugo pitanje. Osim videolinka i poteškoće koju Odbrana ima u pozivanju ovoga
17 svjedoka bez njegovog dolaska u Hag, to je potencijalno od velikog značaja.
18 Odbrana nije baš sklona tom koraku u toj mjeri imajući na umu praktične
19 konsekvence pripreme svjedoka. Možda da ostanemo tu gdje jesmo, časni Sude, na
20 trenutak?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Još jedno pitanje svjedoka Maričića, a
2 time ćemo se pozabaviti kasnije. Potrebno nam je malo više vremena za to.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Oprostite, izvinjavam se što opet tražim
4 riječ, ali ja pokušavam da budem kooperativan i da se bavim nizom ovih
5 praktičnih pitanja što je moguće brže.

6 Što se tiče gospodina Maričića, kako je počela ova nedelja, mi upadamo u
7 poteškoće. On treba da stigne u subotu uveče, to mogu da Vam kažem sa
8 sigurnošću. On će stići u subotu.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Htio sam, imam to na umu da se time
10 pozabavimo malo kasnije.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Ja bi ipak morao da Vam budem na
12 raspolaganju, no ako nisam, gospodin Josse će biti tu.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ima li još nešto?

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, ja sam poslao e-mail gospodinu Zaharu i
15 pokrenuo sam pitanje rasporeda i on se dotiče onoga, upravo onoga o čemu sada
16 razgovaramo.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Nadamo se da će gospodin Lakić stići tokom ranog dijela večeri. Realno
2 mogu da kažem, neću moći da ga pozovem u sudnicu sutra posle podne. Jedini
3 vremenski period koji imam na raspolaganju da se nađem sa njime je sutra prije
4 podne i to mi ne daje dovoljno vremena.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A šta kažete za četvrtak?

6 G. JOSSE: [simultani prevod] U četvrtak posle podne ću moći da ga
7 pozovem i ne mogu tražiti više dana. Smatram da je dan i po dovoljni o i to će
8 mi dozvoliti da ga odvedem da bi se susreo sa gospodinom Krajišnikom i to smo
9 radili sa svim svjedocima.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razmotrićemo to pitanje.

11 [Sudije većaju]

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vijeće bi željelo da to razmotri tokom
13 jedne od sljedećih pauza i obavijestiti ćemo Vas.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala Vam. Osim aranžmana koji će
15 uslijediti ima i očigledno nekih aranžmana koji se nas tiču, a to je zatvor,
16 zakazivanje odgovarajućeg sastanka u zatvoru i slično.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mi pokušavamo, kao što ste možda
18 primijetili, da odgovorimo na Vaš zahtjev prema pravilu 90bis i na sličan način
19 istovremeno shvatiti ćete da je i nama potrebno naših pet minuta da razmislimo.

20 G. JOSSE: [simultani prevod] Svakako. Da bismo izbjegli svaku sumnju,
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ja tražim od Suda da ne zasjedamo sutra.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Da budemo načisto.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ponekad je dovoljno i pola riječi,
5 gospodine Josse.

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala Vam. To je jedino pitanje i nama je
7 potrebno da se vratimo na temu gospodina Maričića i kao što je rekao gospodin
8 Stewart, to je skoro hitno, ako ne i vrlo hitno.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pozabaviti ćemo se time kasnije. To je
10 na vrhu našeg spiska prioriteta. Molim poslužiteljicu da uvede svjedoka u
11 sudnicu.

12 [Svedok je ušao u sudnicu]

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobar dan, gospodine Radojko. Izvolite
14 sjesti. Gospodine Radojko, želio bih da Vas podsjetim da Vas još uvijek
15 obavezuje svečana izjava koju ste dali na početku svedočenja. Sada će Vas
16 unakrsno ispitivati gospodin Tieger, zastupnik Tužilaštva. Možete početi.

17 G. TIGER: [simultani prevod] Hvala Vam časni Sude. Vjerujem da su Vam
18 podijeljeni svežnjevi dokumenata. Mislim da ga ima i svjedok.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim poslužiteljicu da odnese svežanj
2 svjedoku. Gospodine Radojko, ovo se često dešava. Tužilac će Vam postaviti
3 pitanja u vezi sa nekim dokumentima i reći će Vam u kojem razdjelniku se nalaze
4 dokumenti o kojima se postavljaju pitanja. Molim, Vas da se pozivate samo na one
5 dokumente kada to od Vas zatraži tužilac Tieger.

6 SVEDOK: JOVO RADOJKO [nastavak]
7 Unakrsno ispituje g. Tieger:
8 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

9 P: Dobar dan, gospodine Radojko. Hteo bih da što brže prođemo kroz ovaj
10 deo Vašeg svedočenja. Mislim da će nam od velike pomoći biti činjenica da ste Vi
11 već razgovarali sa tužiocem. Imali ste jedan razgovor sa njim, a i svedočili ste
12 već pred Raspravinim većem u vezi s ovim pitanjima i ja ću, koliko god to bude
13 moguće, se pozivati na Vaše ranije svedočenje kako ne bismo morali da sada
14 detaljno o tome govorimo, i naravno, ja ću vrlo jasno Vama staviti do znanja
15 kada to činim.

16 Kao prvo, hteo bih da Vas pitam o SDS-u. Vi ste ranije posvedočili, i to
17 pred Sudskim većem *Brđanin* u julu 2003. godine, da je opšti princip bio da
18 ukoliko glavni odbor izda neke instrukcije opštinskom odboru, tada opštinski
19 odbor mora da sprovede te instrukcije, osim ako iz nekog razloga to nije
20 moguće., je li tako? To se nalazi na 20.208. stranici Vašeg iskaza.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da ne čitam, u načelu je tako.

2 P: I samo da istaknem i to da su i Sudsko veće, a i gospodin Josse,
3 zastupnik Odbrane, da oni imaju primerke svih ovih dokumenata i Vašeg svedočenja
4 i razgovora koji je obavljen sa Vama i, zato što ću ja se pozivati na njih
5 ukoliko nešto budem pogrešno citirao, svakako će mi neko skrenuti pažnju, no, u
6 svakom slučaju, nastojati ću da što tačnije to čitam.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, mi znamo da oni nisu
8 ušli u dokazni spis, ali Vi ste upravo rekli da nakon našeg razgovora - naime,
9 moguće je da još uvek postoje neki primerci -

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa i ja sam hteo da ovo pojasnim. Ja sam
11 razgovarao sa gospodinom Tiegerom pre nego što ste Vi ušli u sudnicu, časn
12 Sude, i hteo sam da pokrenem to pitanje.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa ja samo sam hteo da kažem da je
14 gospodin Tieger ovo sada pomenuo samo da bi postavio osnovu za ovo svedočenje i
15 jedino u slučaju da svedok kaže: "Ne, to nije tako. Ja nisam tako svedočio,
16 jedino tada možemo pogledati taj konkretni deo. Ukoliko gospodin Tieger želi da
17 skrene pažnju na neku nedoslednost u sadašnjem ili ranijem svedočenjem, inače
18 ćemo se koristiti uobičajenim metodama jer ovo pozivanje na ranije svedočenje je
19 u stvari samo u cilju uštede vremena. Je li tako, gospodine Tieger?

20 G. TIGER: [simultani prevod] Da.

21 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa i ja sam samo hteo sa tim da se
22 saglasim.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

2 Izvolite, gospodine Tieger.

3 G. TIGER: [simultani prevod]

4 P: Gospodine Radojko, dakle, govoreći o onom principu da opštinski odbor
5 sprovodi instrukcije glavnog odbora, Vi ste takođe objasnili u toku svog
6 razgovora sa Tužilaštvom da su uputstva koja dolazila iz glavnog odbora u
7 opštinski odbor obično bila prenošena usmen. Dakle, ko god bi otišao na Pale,
8 tamo bi dobio instrukcije. Je li tako?

9 O: Da. Načelno, tako. To je što se tiče stranačkih stvari.

10 P: Zatim ste objasnili da su postojala i pisana uputstva i da je jedan
11 od Vaših zadataka bio da prikupljate primedbe i predloge za opštinski odbor ili
12 regionalni odbor SDS-a koji su nastali, odnosno potakli sa takvih sastanaka. Je
13 li tako?

14 O: Da. To je bilo za jedan taj konkretni slučaj.

15 P: Hteo bih da sada pogledamo jedno od tih pisanih uputstava. Molim Vas,
16 pogledajte, to je dokument pod brojem 13.

17 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da je to dokument P90,
18 oznaka 8 i radi se o prvom sastanku partijskog sekretarijata Bosanskog Petrovca
19 i to od 26. decembra 1991. godine. I u prvom pasusu dokumenta navodi se ko je
20 bio prisutan, odnosno, odsutan. Da li je to ono što vidimo u ovom prvom pasusu?

21 O: Da, vidim.

22 P: Molim Vas da sada pogledate tačku 2. U tački 2 kaže se: "Uputstvo o
23
24
25
26
27
28
29
30

1 organizovanju i delovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u
2 vanrednim okolnostima treba prekucati u sedam primeraka i da svaki član
3 sekretarijata dobije po jedan primerak istog.

4 Kao prvo, gospodine, to je pominjanje onog dokumenta koji ste Vi juče
5 ovde videli. Onaj dokument, varijanta A i B od 19. decembra, je li tako?

6 O: Vjerujem da je tako.

7 P: Kao što se vidi iz ovog zapisnika, svaki član je trebalo da dobije
8 primerak dokumenta i zato će se on prekucati u sedam primeraka. U toku Vašeg
9 svedočenja u predmetu *Brđanin*, postavljeno Vam je pitanje da li ste dobili
10 primerak, a Vi ste rekli da se ne sećate, ali da je moguće da jeste,
11 najverovatnije. Je li tako?

12 O: Tako je. Nisam se sa tim bavio pa onda se zato i ne sjećam.

13 P: Takođe Vam je postavljeno pitanje da li je bilo rasprave ili
14 diskusije o ovom uputstvu, a Vi ste rekli da verujete da jeste, ali da je to
15 bilo davno i da se ne sećate. Međutim, verovatno je to tako jer tako bi trebalo
16 da je to rađeno u normalnom poslovanju, je li tako?

17 O: Da.

18 P: Takođe ste objasnili u toku razgovora koji je vođen sa Vama u
19 Tužilaštvu da se Vama čini da je dokument autentičan, a da sadržaj dokumenta

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 odgovara atmosferi i događajima u ono vreme i da na osnovu tog sadržaja da
2 verujete da je to autentičan dokument, je li tako?

3 O: Tako je.

4 P: Postavljeno Vam je pitanje o sprovođenju tog dokumenta juče, a kada
5 su Vas o tome pitali u predmetu *Brđanin*, Vi ste rekli na stranici 20025.1 u vezi
6 sa redovnim zaduženjima, Vi ste rekli da je to bilo sprovedeno neko vreme, a da
7 se kasnije s tim se prestalo.

8 O: Da.

9 P: I da niste imali svakodnevne sastanke sekretarijata, kao što stoji u
10 tački 2, jer to tehnički nije bilo izvodljivo, ali da ste se sastajali kad god
11 je bilo potrebno. Je li tako?

12 O: Tačno.

13 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da to nije baš korektan rezime
14 odgovora koji je dat na onoj stranici 20045. Moj uvaženi kolega je to propustio
15 jer je tu rečeno, a za to nije postojala potreba.

16 G. TIGER: [simultani prevod] Izvinjavam se i prihvatam to.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, da li želite da se ovaj
18 deo konkretno predoči svedoku ili se slažete, pošto se gospodin Tieger sa tim
19 saglasio, da ovo sada postane deo i da smo svi saglasni da je to bio deo njegove
20 izjave?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Da.

2 G. TIGER: [simultani prevod] Što se tiče Kriznog štaba, Vi ste rekli,
3 čini mi se, da to nije bilo potrebno jer je Krizni štab već ranije bio o tome
4 informisan, 24. oktobra 1991. godine i Vi ste rekli da taj štab mora da je bio
5 formiran na osnovu uputstva SDS-a koje smo videli u onom ranijem dokumentu. A da
6 Vas podsetim, raniji dokument, to je onaj teleks koji je gospodin Brđanin poslao
7 u kome se pominje neki sastanak u Sarajevu sa doktorom Karadžićem 26. oktobra
8 1991. godine i vanrednom stanju koje je doktor Karadžić zaveo 18. oktobra 1991.
9 godine.

10 O: Pa moguće da je tako. Ja to prihvatom. Ne mogu se ja sad baš sjetiti
11 detalja jer to je ipak na tom nivou između njih se dešavalo.

12 P: Takođe ste u toku razgovora koji je obavljen sa Vama rekli u vezi sa
13 brojem 9, to je bilo odlaganje, odnosno otkazivanje dopusta, ta instrukcija je
14 bila veoma striktno sprovedene. Je li tako?

15 O: Ako mislite na godišnje odmore, jeste. Nisu se koristili.

16 P: A mislim i da ste rekli, pokušati ću sada to da rezimiram, mislim da
17 ću to tačno učiniti, ako ne, Vi ćete me na to upozoriti. Dakle, u vezi sa drugim
18 tačkama koje su pobrojane, odnosno drugim temama koje su pobrojane u uputstvu,
19 da su oni smatrani bilo nepotrebnima ili nerelevantnima da se ne odnose na
20 Petrovac koji je bio opština koja je spadala u varijantu A. Je li tako?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Tako je.

2 P: Kao što znate, uputstvo od 19. decembra je podeljeno na dva dela.
3 Najpre na onaj deo opština koje su pod A i pod B, dakle, gde je većinsko srpsko
4 i manjinsko srpsko stanovništvo, a drugo, podeljen je takođe s obzirom na nivoe
5 ili faze. Dakle, prvi nivo ili faza i drugi nivo ili faza. Sad, da Vas najpre
6 pitam nešto o Vašem dnevniku ili beleškama koje ste pripremili u toku 1992.
7 godine. U toku 1992. godine, Vi ste vodili beleške rukom u jednoj svesci koju
8 ste naknadno pregledali ponovo. Je li tako?

9 O: Da. Vodio sam.

10 P: I ta sveska je ostala u Vašem stolu, u zgradi opštine kada ste
11 napustili Petrovac 1995. godine. Vi ste imali prilike da ponovo pregledate tu
12 belešku pred izlazak na svedočenje u predmetu *Brđanin* i Vi ste potvrdili da je
13 ona autentična i tačna. Je li tako?

14 O: Tako je.

15 P: Između ostalih pitanja koje su Vam postavljena u vezi sa Vašim
16 dnevnikom u predmetu *Brđanin*, postavljeno Vam je pitanje o onome što ste
17 zapisali 14. februara 1992. godine, a zatim Vam je pokazan taj izvadak iz
18 dnevnika i bio je naglas pročitan - to se može naći na stranici 20049. Zatraženo
19 je od Vas da to pročitate. Vi ste to i učinili, naglas ste pročitali i rekli
20 ste: "Mogu to i da protumačim". I rekli ste: "Aktivirati drugu fazu, aktivirati
21 organe vlasti tako da oni praktično izvršavaju svoja zaduženje, odnosno
22 zadatke." Je li to tačno?

23 O: Sve što sam rekao, to je tako. Koliko sam se sjećao.

24

25

26

27

28

29

30

1 Tačno je.

2 P: Ovo je bio citat koji se nalazi u Vašem dnevniku pod datumom 14.
3 februar, da Vas najpre pitam ovo: Vi ste nakon toga objasnili na šta se odnosila
4 ta zabeleška i rekli ste. "Pod aktiviranjem druge faze, ono što su mislili,
5 koliko se sećam na osnovu uputstava o podeli opština u kategoriju A i B, mislim
6 da je 2. faza ili 2. stepen pripravnosti i aktiviranje organa vlasti da sprovede
7 svoja dela u praksi, odnose se ustvari na grupu B gde Srbi nisu bili u većini,
8 tako da su njihovi organi koji su bili izdvojeni morali da funkcionišu kao
9 uprava i da vrše upravne poslove za građane, jer do tog trenutka oni su samo
10 bili formalno organizovani." Je li tako?

11 O: Tako je.

12 P: Vi ste bili na jednom sastanku u Sarajevu 1992. godine u ime doktora
13 Novakovića. Je li tako?

14 O: Predsednika Novakovića, ali tako je.

15 P: A aktiviranje 2. faze zabeležili ste u svom dnevniku 14. februara. To
16 je aktiviranje naročito opština iz kategorije B gde Srbi nisu imali većinu. To
17 je bilo ustvari u vezi sa govorom koji je doktor Karadžić održao 14. februara o
18 podizanju nivoa instrukcije od 14. februara. Je li tako?

19 O: Moguće je. Ne, ne mogu, ne mogu trenutno povezati. Ova grupa B,
20 opština B, o njima više se sjećam. O grupi A nije bilo. O njoj se zapravo nije

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ni diskutovalo jer u tim opštinama ostala je... ostalo je sve kako je i bilo do
2 tada. A znam da se je razgovaralo u više navrata o grupi... o... o... opštinama
3 koje se ostoje... odnose instrukcije pod B, pa se tu misli na opštine gdje je...
4 gdje je, ovaj, stanovništvo etnički različito, I onda je tu taj srpski dio
5 stanovništva u pravilu gdje su ti kompaktni dijelovi opština on se izdvajao i
6 formirao je svoju posebnu opštinu. Ako sam dobro shvatio šta me pitate.

7 To je bio slučaj, recimo, sa nama susjednim opštinama Bihać ili Krupa.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, sada govorimo o onome
9 što se na ovom spisku pojavljuje, bar tako izgleda, kao potencijalni dokazni
10 predmet. Da li nameravate da to uvedete u spis, ili bar deo - bilo taj dnevnik
11 ili bar deo dnevnika? To je pod brojem četiri. Meni se bar čini da je to dnevnik
12 Jova Radojka.

13 G. TIGER: [simultani prevod] To nameravam da učinim, ali mislim da je
14 bolje da proverim u toku pauze da li je to već učinjeno, odnosno da li je to
15 tačno.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. A ukoliko već nije uvedeno u
17 spis, onda je potrebno da se to učini.

18 G. TIGER: [simultani prevod] Da, ja ću to učiniti u toku pauze.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

20 G. TIGER: [simultani prevod] Dakle, gospodine Radojko, aktiviranje
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 drugog stepena je prvi put da
2 se pojavljuje to mesto u Vašem dnevniku, ali ima i na drugim mestima se
3 pojavljuje opet taj dokument. Drugi deo je referendum. Kaže se da Srbi ne treba
4 da učestvuju u tome i da je već o tome izdat proglas, odnosno, s obzirom na
5 njihovo izjašnjavanje dosadašnje o tom pitanju.

6 U vezi s tim, hteo bih da skrenem pažnju - Vašu pažnju a i pažnju Suda
7 na jedan telefonski razgovor između Radovana Karadžića i predsednika Novakovića
8 od 7. februara 1992. godine. To je dokument, dokazni predmet, P64A. To je pod
9 brojem 14, gospodine.

10 Samo bih hteo da vam skrenem pažnju na jedno mesto. To je pri dnu prve
11 stranice. Kao što vidite, predsednik opštine Novaković želi da razgovara sa
12 doktorom Karadžićem, zatim pri dnu -

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, izvinjavam se što Vas
14 ponovo prekidam, vidim da je to na Vašem popisu dokazni predmet 64A, tačka 25.
15 Da li je to neka zbrka ili je P64A možda... Čekajte, samo da pogledam P64.
16 Naime, predmet P64A sastoji se od 28 registratora. Moguće je da su oba dokumenta
17 iz predmeta P64A.

18 G. TIGER: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude, nemam taj broj u
19 okviru registratora, no mogu Vam to reći kada se o ovom pitanju bude
20 raspravljalo da li da se unosi u spis ili ne.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, međutim, ukoliko biste pronašli taj
22 registrator i oznaku u njemu, moguće je da ćemo videti odmah da li je već
23 dodeljen broj ili ne.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIGER: [simultani prevod] U redu.

2 P: Gospodine Radojko, upravo sam Vam skrenuo pažnju na deo telefonskog
3 razgovora gde gospodin Novaković kaže: "E, predsedniče Karadžić, ovako. Par
4 stvari treba sa Vama da se konsultujem. Prvo ovo vezano za referendum."

5 A zatim na 2. stranici, nešto se govori o informacijama koje je primio
6 Novaković, pa kaže: "Hteo bih da znam kao član glavnog odbora."

7 A doktor Karadžić kaže: "Imaćemo sastanak glavnog odbora. Ne mogu Vam
8 sad ništa na telefon reći."

9 Gospodin Novaković kaže: "Znam."

10 Karadžić kaže: "Ništa."

11 Gospodin Novaković kaže: "Znači, oko toga će biti stavova?"

12 Doktor Karadžić kaže: "Jeste."

13 Gospodin Novaković kaže: "Mi nećemo dotle ništa preduzimati."

14 Doktor Karadžić kaže: "Ne uzimajte, ne radite ništa dotle dok ne bude
15 glavni odbor."

16 Gospodin Novaković kaže: "Da, da."

17 Doktor Karadžić kaže: "Biće glavni odbor i predsednici svih opštinskih
18 odbora prisutni."

19 Kao što možete videti iz vlastitih beležaka od 14. februara, gospodine
20 Radojko, pitanje referenduma je bilo pokrenuto tom prilikom i rečeno je da Srbi
21 ne treba da učestvuju na tome s obzirom da su se već izjasnili po tom pitanju.
22 Sud ima pred sobom govor doktora Karadžića. To je ušlo u dokazni spis i može se

23

24

25

26

27

28

29

30

1 taj deo u celosti iščitati. Međutim, da li Vam to pomaže da se setite sastanka
2 na kome ste bili u ime, odnosno za gospodina Novakovića, da je to bio taj
3 sastanak na kome je razgovarano i o referendumu koji je pomenut u ovom
4 telefonskom razgovoru i o aktiviranju nivoa 2 Uputstva?

5 O: Ja se sjećam i dalje da sam išao na jedan sastanak umjesto tih
6 rukovodilaca koji su bili odsutni radi prikupljanja tih informacija. Ja sad ne
7 znam, recimo, prvi put vidim ovo. Nisam ni znao da se razgovori prisluškuju,
8 nisam, ovaj, bio upućen. Čak dosad nisam znao da je Karadžić u to vrijeme još
9 ordinirao kao ljekar. Bio sam prisutan... ja nisam stekao utisak da je to bilo u
10 vezi referendumu. Ja mislim da sam bio prisutan kad je bilo proglašenje, ovaj,
11 Republike Srpske. Kada su poslanici srpski se izdvojili iz Skupštine. Ja mislim
12 da je to moglo bit' nakon referendumu, ali nisam siguran u to. To je bila
13 posjeta koja nije od mene zahtijevala nikakav angažman, tako da nije mi ni
14 ostala u sjećanju. A ovaj sastanak koji pominjete od 14., pa ako sam to stavio u
15 bilješkama, onda sam bio prisutan i vodio sam neke bilješke za... radi
16 zapisnika. To je sigurno. Znači, ostajem kod toga ako piše u mojim bilješkama da
17 sam bio negdje 14., onda sam pouzdano bio.

18 P: Gospodine Radojko, da, za Sud ću reći i ova dodatna pominjanja u
19 Vašem dnevniku u vezi sa tim. Dakle, već znamo o aktiviranju nivoa 2, tu se
20 pominje referendum. Vi takođe kažete: "Niko od naših ljudi u komisijama i spisak
21 treba da bude sastavljen na osnovu reciprociteta."

22 G. TIGER: [simultani prevod] Ja za Sud hoću samo da kažem da je u govoru
23
24
25
26
27
28
29
30

1 doktora Karadžića - možete to naći na 8. stranici - pominjanje toga istog.

2 P: Vi takođe govorite o korektnosti prema posmatračima: "Nemojte
3 opstruirati refere... Nemojte instruirati referendum Nemojte opstruirati..."

4 GĐA PREVODILAC: Prevodilac nije sasvim sigurna da je dobro čula reč.

5 P: ...dakle: "Nemojte opstruirati referendum. To je pravo svakog naroda.
6 Otuđenje naroda na vlasti;

7 Cilj je da se podrži Srbija i Crna Gora;

8 Neophodna podrška našim ciljevima;

9 Mi ne priznajemo nikakvu vrstu kontrole, bar kad je u pitanju
10 referendum;

11 Definisanje srpskog naroda:

12 I problema i funkcionisanje u vezi sa sprovođenjem odnosno aktiviranjem
13 vlasti."

14 G. TIGER: [simultani prevod] A zatim, to se pominje, sada ću da kažem
15 ovo za Sud, časni Sude, na stranicama 8, 9, 11, 12, 13, 21, 22 i 23 govora koji
16 se nalazi u dokaznom spisu.

17 P: Gospodine Radojko, ja bih sada hteo da porazgovaramo o opštini
18 Petrovac i situaciji i događajima u toj opštini krajem 1991. godine i u toku
19 1992. godine. Kao prvo, hteo bih da Vas podsetim na odluku Kriznog štaba ARK-a,
20 mislim da Vam je to poznato, to je odluka od 4. maja 1992. godine, odluka o
21 opštoj javnoj mobilizaciji koja se naređuje na teritoriji čitave Autonomne
22 regije Krajina.

23 G. TIGER: [simultani prevod] To je dokument P64A, časni Sude, i to se
24 nalazi u onoj zbirci Službenog lista ARK-a i o tome je bilo reči i u toku
25 svedočenja Treanor i gospodina Vasića, na primer. Moguće da se i na drugim
26 mestima pominjao taj dokument.

27

28

29

30

1 P: Dakle, ta odluka, gospodine Radojko, -

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A o kom tabulatoru govorimo, gospodine
3 Tieger? Mislim da u dokaznom predmetu 64 ima nekih 200 dokumenata, ako ne i
4 više.

5 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, to će biti sledeća stvar koju
6 ću morati da ispitam i da Vas onda detaljnije o tome upoznam.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A gde sada možemo da nađemo u ovom
8 materijalu koji imamo pred sobom? U kojem razdjelniku?

9 G. TIGER: [simultani prevod] Mislim u razdjelniku 25, časni Sude.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Ja sam spominjao 25, to je
11 tačno, radi se o *Službenom listu*, Banja Luka, 5. juni 1992. godine.

12 G. TIGER: [simultani prevod] Ta odluka je donesena nakon odluke
13 Ministarstva odbrane Srpske Republike Bosne i Hercegovine.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo da vidimo, da li ste našli taj
15 razdjelnik 25, gospodine Radojko?

16 SVEDOK: Jesam, jesam časni Sude.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Izvolite nastaviti gospodine
18 Tieger.

19 G. TIGER: [simultani prevod]

20 P: Imajte to na umu i molim Vas da sada pogledate razdjelnik 52, a to je
21 izveštaj, datum je 10. maj 1992. godine. Njega šalje doktor Novaković u svojstvu
22 predsjednika Savjeta nacionalne bezbjednosti za Petrovac. To je informacija o
23 sprovođenju mobilizacije u opštini Bosanski Petrovac. Gospodin Novaković kaže:
24 "U vezi s Vašim aktom, ovim Vas informišemo da je na području opštine Bosanski
25
26
27
28
29
30

1 Petrovac izvršena opšta mobilizacija vojnih obveznika i materijalno-tehničkih
2 sredstava iz popisa po njenom objavljivanju."

3 Zatim kaže da je: "veći dio vojnih obveznika bio mobilisan prije
4 objavljivanja opšte mobilizacije po posebnom plana komandanta jedinica, tako da
5 je ostatak vojnih obveznika mobilisan bez većih poteškoća.

6 Vojni obveznici muslimanske nacionalnosti nisu se odazvali pozivu na
7 opštu mobilizaciju, izuzev pojedinačnih slučajeva". Mislim da...

8 G. TIGER: [simultani prevod] Izvinite, časni Sude, potrebno je da ovaj
9 dokument dobije broj.

10 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Ovaj razdjelnik 32 postati će dokazni
11 predmet Optužbe P1098.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala sekretaru.

13 G. TIGER: [simultani prevod]

14 P: Mislim da su Vam postavljena pitanja o ovoj temi tokom Vašeg
15 svedočenja u predmetu *Brđanin*. Vi ste rekli da se mobilizacija odvijala u
16 velikoj mjeri prije tog naređenja i, osim toga, dodali ste da Muslimani se
17 većinom nisu odazvali pozivu na opštu mobilizaciju. Da li je to tačno?

18 O: Da, tačno je. Mobilizacija je praktično bila dovršena u potpunosti
19 prije ovoga. Mobilisali su je tada postojeći organi. Na tim prostorima još je
20 postojala Jugoslavija i bila /?je/ JNA koja je vršila mobilizaciju za svoje

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Potrebe. A ovo je poslano samo kao izraz formalnog prihvaćanja tih naredbi i
2 zahtjeva.

3 P: Dobro. Sada, slično prethodnom potezu, pređimo na razdjelnik 19, a to
4 je zapisnik sa 17. sastanka Kriznog štaba Bosanskog Petrovca koji je održan 24.
5 maja 1992. godine.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, gospodine Tieger. Vidim da je
7 potrebno da razdjelnik 32 dobije broj, ali na Vašem spisku, razdjelnik 32 je
8 označen kao P748. Čini se da on nije korektno evidentiran u razdjelniku. 52
9 treba da bude 1098.

10 G. TIGER: [simultani prevod] Tačno.

11 P: Kao što sam rekao, gospodine Radojko, sa tog sastanka u tački 1
12 spominje se predsjednik Novaković koji čita naređenje koje se odnosi na opštu
13 mobilizaciju u Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini i on u tom pogledu daje
14 uvodne opaske. A zatim sa gospodinom Miljevićem, kaže se da je mobilizacija
15 završena prije nego što se pojavilo naređenje o opštoj mobilizaciji i da je
16 Bosanski Petrovac išao malo prije ostalih - unaprijed u tome. Pogledajte tačku
17 1, a onda opaske koje je izložio gospodin Miljević.

18 O: Nema potrebe da gledam, ovaj, jer to upravo odgovara onome čega se ja
19 sjećam. Sad to... sad to vidim i vidim da to odgovara. Znači, bila je već
20 završena mobilizacija. Ovdje se zapravo govodi... govori o tome da oni koji su
21 pozvani na mobilizaciju, da se nađe način da se i odazovu.

22 P: Kao što sam ranije rekao, postavljena su Vam pitanja o ovome tokom
23 Vašega svedočenja u predmetu *Brđanin*. Vi ste izjavili tada, na stranici 20.040
24 da je do decembra 1991. godine došlo do povećanja broja mobilisanih ljudi, iako

25

26

27

28

29

30

1 su oni mobilisani, a zatim popunjeni redovi kako se vrijeme odvijalo. Da li je
2 tačno? Da li se sjećate toga?

3 O: Oprostite, nisam razumio do kraja. Nešto je... nešto je desilo se
4 sa... sa ovim uključivanjem uređaja.

5 P: A sada zamoliću Vas da pogledate nakratko razdjelnik 10.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Potrebno je da se razdjelniku 10 odredi
7 broj.

8 G. TIGER: [simultani prevod] Da, časni Sude. Dozvolite da još jednom
9 provjerim. Dakle, to će biti razdjelnik 9.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razdjelnik 9, da li je i njemu potreban
11 broj?

12 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Razdjelnik 9 će postati dokazni predmet
13 Optužbe P1099.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi ste rekli 9 ili 19?

15 G. TIGER: [simultani prevod] Izvinite, ja sam mislio na razdjelnik 19.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali on nije dobio broj.

17 G. TIGER: [simultani prevod] Hvala Vam.

18 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Razdjelnik 19 će dobiti broj dokaznog
19 predmeta Optužbe P1900.

20 G. TIGER: [simultani prevod] Dobro.

21 P: Ako pogledate nakratko ovaj razdjelnik 9, videćete da se tu, na kraju
22 jednog dugog pasusa prije spiska materijalnih sredstava spominje da je
23 "Reorganizacija Teritorijalne odbrane Bosanskog Petrovca smanjila broj obveznika
24 sa 5.000 na 1.700". I zatim se spominju materijalna sredstva. Kao što mislim, Vi

25

26

27

28

29

30

1 ste u svom svedočenju u predmetu *Brđanin* rekli da je u decembru 1991. godine
2 došlo do velikog povećanja broja mobilisanih muškaraca. Da li je to tačno?

3 O: Ja smatram da se nismo dobro razumjeli. Ja shvaćam da je došlo do
4 povećanja, a ne smanjenja broja vojnih obveznika jer ovdje stoji da je sa 540
5 povećano na 7... 1.700. Naime, prema mobilizacionim planovima za stanovništvo od
6 11.000, 12.000 stanovnika bilo je predviđeno tako jedan bataljon otprilike da se
7 može mobilisati. Zbog tih ratnih događanja, oni su promijenili te planove pa su
8 zaista povećali, vjerovatno na ovih 1.700. Jer cijelo stanovništvo, ovaj 5.400
9 vojnih obveznika... to... to bi praktično bila polovina stanovništva, malo
10 manje. A to bi značilo da u biti nije to moguće ostvariti. Radi se o tome da je
11 povećan broj vojnih obveznika, odnosno da je izvršena mobilizacija i onih ljudi
12 koje nije trebalo mobilisati jer su vojne jedinice tražile popunu i tako su
13 mobilisali ljude - prema njihovim potrebama - a ne prema mogućnostima koje su
14 realne.

15 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Možemo li zamoliti svjedoka da nam u
16 nekoliko riječi precizira, objasni kakva je tada bila situacija u decembru 1991
17 koja je zahtijevala povećanje broja vojnih obveznika? Odnosno, da budem
18 konkretniji, šta se tada desilo? Jer na početku se kaže: "S obzirom na
19 političko-bezbednosnu situaciju u Jugoslaviji i na izazvani ratni sukob od
20 strana fašistoidnih snaga na teritoriju opštine Bosanski Petrovac".

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li se sjećate šta se tada desilo? Izvolite, molim Vas.

2 SVEDOK: /nečujno/ ... sjećam, časni Sude. Ovo je razdoblje kad još
3 egzistira bivša SFRJ kao država i izmijenjeni su... budući da je u Sloveniji i
4 Hrvatskoj u to vrijeme - koliko se ja sjećam - već bilo proglašeno /sic/
5 secesija i da su oni dobili priznanje. Jedinice su se sa svojom opremom
6 povlačile na onu teritoriju koju je još JNA držala.

7 Kako JNA nije više imala popunu sa velikog dijela teritorije, oni su
8 promijenili i, ove, planove organizacije. Pa se ja sjećam da je kninska komanda
9 - to je bila, čini mi se, prije divizija pa poslije korpus - dobila novi značaj
10 i dobila plan popune zahvaćajući i našu opštinu. Dakle, vrlo duboko u našu
11 teritoriju jer se granice vojnih oblasti i... nikada nisu podudarale sa
12 granicama republika, bar u pravilu, koliko se sjećam. I oni su, dakle, dobili
13 nas kao popunu i onda su masovno vršili mobilizaciju iz našeg stanovništva. Iz
14 tih razloga je, koliko ja shvaćam, ovaj komandant Vržina pisao - on je bio
15 komandant Teritorijalne odbrane - dakle, jedinica koje stacioniraju i
16 popunjavaju se sa... sa... naše teritorije koje nisu u onome... u pr...prvoj
17 postaji borbenoj da tako kažem.

18 Eto, iz tih razloga se te jedinice povećavaju. One su se zaista

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 povećavale, znači, nisu se smanjivale. To želim da naglasim.

2 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam.

3 G. TIGER: [simultani prevod]

4 P: A sada ćemo preći na jednu drugu temu. U predmetu *Brđanin* takođe ste
5 svjedočili na stranici 20.061 i 20.062 da se u velikom broju Muslimani nisu
6 odazvali, dok je broj Muslimana koji su se odazvali bio beznačajan i to je bio
7 razlog zašto su Muslimani odbili pozive na mobilizaciju. Da li je to tačno?

8 O: Tačno je da su se Muslimani odazvali u neznatnom broju, ali ne
9 razumijem u vezi sa razlogom. Vjerovatno se radi o nekom prevodu. Znači, oni se
10 nisu odazvali u većem broju.

11 P: Ja nisam tražio razlog. Hvala Vam. Pokušavam da kroz ovaj dio pređemo
12 što je moguće brže i zahvalan sam na tome, no pređimo sa jednog pitanja na
13 drugo. Vi ste govorili o situaciji kakva je bila u Petrovcu u nastavku Vašeg
14 svjedočenja u predmetu *Brđanin* i kazali ste da nije bilo oružanih sukoba između
15 Muslimana i Srba u Petrovcu. Citiram: "Koliko ja znam, tako nešto se nije
16 dešavalo." Na stranici 20.099 i 20.020 /U engleskom transkriptu: "do 20.100"/.
17 Po Vašem mišljenju, "Muslimani u Petrovcu nisu predstavljali ozbiljnu opasnost"
18 - na stranici 20.069 - "jer brojke koje su sudjelovale i onakvi odnosi koji su
19 postojali, nismo mislili da smo mi na bilo koji način bili ugroženi od
20 Muslimana, barem ne od onih koji su bili na području naše opštine." To je rečeno
21 na stranici 20.125. Da li je to tačno?

22 O: Da. To je tačno. Neki sitni razlozi postoje, ali oni, mislim, nisu
23 toliko važni. U jednom momentu je samo to bilo drukčije, ali uglavnom je tačno.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Takođe ste govorili o temi razoružavanja i zapljenjivanju oružja. To
2 ste izjavili u svojem iskazu u predmetu *Brđanin* na stranicama 20.077 do 20.078.
3 Tokom tog dijela svedočenja 4. maja pokazan Vam je dokument koji ste imali
4 priliku da vidite ovdje u sudnici u pogledu mobilizacije, a gdje se takođe kaže
5 da su sve paravojne formacije i pojedinci koji su imali legalno naoružanje i
6 municiju morali do, odmah, do 15.00h, 11. maja najkasnije da to predaju
7 opštinskim vlastima.

8 Pokazan Vam je dokument iz istog *Službenog lista*, datiran 11. maj 1992.
9 godine. To je još jedna naredba Kriznog štaba ARK-a kojim se produžava krajnji
10 rok za predaju nelegalno, protuzakonito stečenog oružja do 14. maja. Vi ste u
11 predmetu *Brđanin* rekli da ste znali da su postojala naređenja za razoružavanje i
12 da su postojali rokovi i rekli ste: "Postojala su naređenja takve vrste i čuo
13 sam da se to spominje u diskusijama. Dakle, postojali su rokovi za
14 razoružavanje, a onda su bili, znam da su bili produženi."

15 To je tačno, zar ne? Vi ste znali za naređenja ARK-a i za produženje
16 rokova?

17 O: Ja ne znam, ja ne znam da l' sam reko za naređenja ARK-a, ali ja znam
18 da je pozivano stanovništvo da preda naoružanje koje ilegalno posjeduje i znam
19 da su ponavljane te... ti pozivi. Ako sam notirao nare... naređenje ili akt
20 ARK-a, onda, onda sam znao za njega. Ne mogu se sjetiti da l' se striktno
21 postupalo po toj naredbi ili je postojao lokalni razlog da se to uradi. I jedno
22 i drugo je moguće.

23 P: Krizni štab Petrovca preduzeo je akcije na razoružavanju takozvanih
24 paravojnih formacija i građana, i zamoliću Vas da pogledate razdjelnik 20. A

25

26

27

28

29

30

1 osobito odluku broj 4 na stranici 2. verzije na engleskom, odnosno stranicu 3
2 verzije na B/H/S-u gdje se kaže da na području opštine Petrovac, razoružavanje
3 paravojnih formacija i građana koji protuzakonito posjeduju oružje da će ono
4 početi 24. maja 1992. godine.

5 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, da kažem u zapisnik da je to
6 razdjelnik 20 koji je dokazni predmet Optužbe P90. Razdjelnik 15.

7 P: U Vašem dnevniku na dan 9. maja bavite se pitanjem oružja i kažete da
8 tu se spominju vrste oružja koje su bile predmet tog razoružavanja. Vi ste
9 takođe izjavili tokom svoga svedočenja u predmetu *Brđanin*; postavljeno Vam je
10 pitanje kakvo oružje se tražilo, kakva oružja su Muslimani imali i kakvo oružje
11 se tražilo prilikom tih pokušaja razoružavanja u opštini Petrovac. Na stranici
12 20.062 rekli ste da bi: "To moglo da znači dvije stvari od kojih je jedna, i to
13 vjerovatnija mogućnost, da se tu radi o nelegalnom oružju koje su Muslimani
14 imali zato što su bili lovci, sportisti i slično. Ili kao lovci ili su
15 pokušavali zaštititi svoju imovinu, tako da su to uglavnom bili pištolji i
16 revolveri. Pretpostavljam da je to ona vrsta oružja koja se ovde ima na umu.
17 Takođe neki Muslimani su nabavili neko pravo oružje i na to se oružje se takođe
18 mislilo."

19 Zatim ste na stranici 20.083, prilikom svedočenja u predmetu *Brđanin*,
20 takođe ste govorili o tome. Postavljeno Vam je pitanje o razoružavanju Muslimana
21 u opštini Petrovac, a na kraju jednog dugog pitanja koje se odnosilo na izveštaj
22 koji ćete imati priliku da vidite tokom Vašeg današnjeg svedočenja, a to je
23 izveštaj stanice javne bezbjednosti o njenim aktivnostima, postavljeno Vam je
24
25
26
27
28
29
30

1 pitanje: "U stvarnosti, da li su ljudi zaista bili razoružani, stanovništvo koje
2 je bilo nesrpske nacionalnosti?"

3 Vi ste rekli: "Mislim na osnovu okolnosti da su u najvećoj mjeri bili
4 razoružani stanovnici koji nisu bili srpske nacionalnosti. Moguće da je neko od
5 ovog oružja, osobito vojnoga, bilo zaplijenjeno. Da su ga zaplijenili Srbi koji
6 su sudjelovali u toj akciji, dok lovačko oružje, barem koliko ja znam, u to
7 vrijeme takvo takvo oružje je zaplijenjeno od Muslimana iako su oni imali
8 dozvolu za njihovo nošenje za tako oružje."

9 Zatim ste na stranici 20.084, rekli da je između ostalih razloga, znali
10 ste da se to dešavalo skoro svakodnevno, da su policiji dostavljani takvi
11 izveštaji o onim operacijama koje su se odvijale na terenu.

12 Da li je sve ovo tačno?

13 O: To je tačno, s tim da mislim da sam ja objasnio i ono drugo oružje
14 koje je oduzeto. Pazite, ja sam o tim detaljima saznavao na sjednicama, a
15 policija je svoje izveštaje tamo podnosila. To je tačno, s tim da još nedostaje
16 onaj dio, tu je nađeno i oružje koje je bilo formacijsko - borbeno, koje je bilo
17 potajno dopremljeno i skriveno pa je to policija našla u toj akciji. I
18 vjerovatno kada je ova odluka don... trebala da se donese, vjerovatno su oni već
19 imali indicije, pa im je trebalo pokriće za akciju. Ja ne znam tačno, ali
20 naslućujem da bi to moglo biti. Kada bi se usporedili njihovi izveštaji o
21 oduzimanju formacijskog, borbenog oružja, vojnog, od Muslimana, onda bi se moglo
22 saznati je li to, je li ovo prethodilo toj akciji. Ako jest, onda je ovaj
23 zahtjev njihov da se ovakva odluka donese upravo bio radi toga da se njihova
24 akcija opravda.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, no obraćam se i
2 svjedoku, da li postoje takvi izveštaji. Ukoliko ih ne možemo vidjeti, onda je
3 to malo teško za nas.

4 SVEDOK: Časni Sude, ja ne znam što Tužilaštvo ima, ali kako sam ja bio
5 zadužen za svu arhivu tamo u toj opštini, ja pouzdano znam da su... da su
6 policajci skoro svakodnevno dostavljali na zahtjev tog Kriznog štaba izveštaje o
7 pljačkama, o svojim aktivnostima uopšte jer je Krizni štab tražio da to može
8 prema Banja Luci istaknuti nezadovoljstvo ili... ili eventualno zadovoljstvo
9 radom policije. I pravljani su, recimo, spiskovi ljudi koji su krali i pljačkali
10 imovinu, što im je točno oduzeto da ni tužilaštv... dostavljani su tužilaštvu da
11 može procesuirati. Ono to, doduše, nije uradilo, ali je to sve bilo pripremano
12 za neko mirnije vrijeme da se može odraditi i -

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radojko, Vi ste govorili o
14 izveštajima o uzimanju vojnog naoružanja od Muslimana. Da li postoje izveštaji
15 koji bi potkrijepili Vaš iskaz u tom pogledu?

16 SVEDOK: Da, postoje. Postoje. Oduzeto je i vojno, oduzeto je i oružje na
17 dozvolu koje su imali. Vojno je bilo skriveno, a uglavnom su ovo legalno oružje
18 ljudi predali sami; donijeli ga sami u stanicu i predali zapisnički.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A zašto su morali da predaju oružje za
20 koje su imali dozvole?

21 SVEDOK: To zaista ne znam, ali koliko ja znam da ih je policija pozvala
22 da ga predaju iz tih nekih kao bezbjedonosnih razloga. Postojao je jedan

23
24
25
26
27
28
29
30

1 pritisak kod srpskog stanovništva - kako Muslimani nisu odlazili ni u vojsku, ni
2 u radnu obavezu - svo srpsko muško stanovništvo je bilo na nek... angažovano po
3 strani. Onda su postojali pritisci kao: nije bezbjedno, mogli bi... mogli bi
4 Muslimani zauzeti magacine naoružanja koji su se nalazili u gradu, koji su bili
5 praktično loše ili nikako čuvani i koji su imali ogromnu količinu oružja od
6 bivše vojske.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kažete, ne znam da li govorimo o
8 približno istom vremenskom periodu, ali Vi ste rekli: "Policija nije mogla da
9 zaštititi Muslimane od bandi koje su se tuda kretale", a istovremeno kažete:
10 "Oružje je bilo uzeto od njih jer je to bilo previše opasno za Srbe." Ja
11 pokušavam da izmirim ta dva stava. S jedne strane, uzeti od njih oružje za koje
12 su imali dozvolu, a onda reći: "Bolje je tako jer vas mi ne možemo zaštititi."

13 SVEDOK: Shvaćam, Vaša visosti. Međutim, ti pljačkaši, i dok su ljudi
14 imali naoružanje kod sebe, oni se nisu usuđivali ga upotrijebiti. Bilo je
15 slučajeva Muslimana koji su dobili od policije naoružanje, i to formacijsko, da
16 se brane, pa su ih svejedno opljačkali. Došao bi neko od poznatih, vjerovatno, i
17 tako ih pobio i opljačkao. To oru...oružje nisu oni upotrebljavali ni ranije.
18 Bilo je slučajeva da zovu prijatelje Srbe pa ih ovi zaštite kad dođu pljačkaši.
19 Pojave se oni na vratima i onda se ovi povuku. Za njih je bilo jako nezgodno da
20 upotrijebe protiv takvih ljudi naoružanje. Ako bi takvoga ubili, onda bi javnost
21 planula, tvrdeći kako je poginuo častan čovjek i oni su toga bili svjesni.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, međutim, ja još uvek s teškoćom mogu

23
24
25
26
27
28
29
30

1 da vidim u čemu je tu bila logika. Vi ste rekli da ste morali uzeti oružje od
2 njih, jer bi oni inače koristili to oružje da nabave više oružja. A onda
3 istovremeno kažete da se nisu usudili da koriste ni ono oružje koje su imali. I
4 da im je i dato drugo oružje da bi oni zatražili od Srba da dođu i da im pomognu
5 i da oni ne bi mogli da koriste to oružje. Prema tome, ako kažete da bi se
6 odrazilo negativno u javnosti ako bi oni koristili oružje protiv takvih
7 kriminalaca, onda se ja pitam, da li je u toj situaciji gde su oni bili
8 nezaštićeni gde su morali da odlaze iz tog razloga iz opštine, da li bi bila to
9 veća ili manja prednost u ovoj situaciji, odnosno veći ili manji negativni
10 aspekt?

11 SVEDOK: Ja ovde mogu samo da procjenjujem, časni Sude. Ja nisam tada bio
12 ni zadužen, nit' sam učestvovô u procjenjivanju. Ja vjerujem da su članovi tog
13 Kriznog štaba i ta policijska uprava donosili procjene što je bolje da se uradi.
14 Izvjesno je bilo da je jedan dio ljudi pribavio - tih Muslimana - pribavio
15 formacijsko naoružanje. Da li je to bio poticaj policiji, ja ne znam. Kasnije se
16 to u toj akciji to je naoružanje i pronađeno. Shvaćam da postoji po meni
17 neotklonjiva nelogičnost u tim postupcima; da se -

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, gospodine Radojko, poslednji deo
19 Vašeg odgovora se odnosio na moje pitanje, a neki drugi delovi nisu. A možete li
20 onda, molim Vas da nam objasnite zbog čega bi se gledalo negativno na to ako
21 biste se Vi zaštitili, sami sebe, od kriminalnih bandi? Jer, Vi ste rekli da bi
22 ih to stavilo u vrlo nepovoljan položaj ako bi upotrebili to oružje protiv
23 kriminalaca jer bi to imalo negativan odjek u javnosti. Dakle, javnost bi,

24

25

26

27

28

29

30

1 ukoliko bi se neko branio od kriminalaca, reagovala tako što bi rekla da je to
2 negativno?

3 SVEDOK: Načelno ne, al' u ovom slučaju bi. Ja vjerujem da bi to potvrdio
4 svaki od tih Muslimana. Niko ne bi priznao da je došao nekome na prag zbog
5 pljačke i oni koji su sa... u toj grupi, recimo, ako bi poginuo jedan... Kad se
6 taj čovjek brani, brani svoju imovinu, ubije jednoga, primjera radi. Ostaće neko
7 od te grupe. Oni neće reći... Oni neće reći: "Mi smo došli pljačkati čovjeka."
8 Oni će reći: "Mi smo tuda prolazili. Svratili da se napijemo vode; on je pucô na
9 nas jer smo Srbi." I Vi znate, dok Vi dokažete šta se zaista desilo, u takvim
10 tenzijama, u takvom haosu, pa ti ljudi ne bi se... uspjeli preživjeti. I ja
11 zato... to je moja procjena jer sam bio tamo i...i... ja znam kako su se svi
12 osjećali. Samo oni koji su imali nekog od prijatelja, a bili su imućniji...

13 Ja znam da su zvali od moga je... od moga predsednika Latinovića,
14 recimo, njegov je brat išao jednog poznatog svog prijatelja Muslimana zaštititi
15 jer su mu došli i rekli: "Ima da pripremiš toliko novca." Ta jedna grupa. I kad
16 je on rekao čovjeku: "Ja imam, ja sam imućan čovjek, al' ovog trena nemam
17 gotovine", i ovaj je došao naoružan automatskom puškom. Kad su se oni pojavili,
18 on je otvorio vrata. Kad su ga vidjeli, oni su se izvinjavali: "Ništa, ništa,
19 pogriješili smo adresu." A došli su bili, ustvari, po novac. Tako, hoću Vam
20 reći, ovaj, to je jedna specifična situacija. Znači, načelno se, ne bi bilo to
21 neprihvatljivo, al' u ovim okolnostima, dok on dokaže da je on pravednički se
22 branio, on bi stradao. Postoji duboka po..., ukorijenjena podijeljenost među tim
23 zajednicama. Strahovita. To su isti ljudi, sve je to isto, ali, tako, izdijelili
24 su se i -

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, Vaš primer koji ste naveli mi kaže

26

27

28

29

30

1 da je bilo relativno lako zaustaviti kriminalce.

2 SVEDOK: U ovom slučaju su se vjerovatno povukli jer su čovjeka poznavali
3 i znali da mu je brat predsjednik Izvršnog odbora i ako ga ubiju da će, kako je
4 to jaka porodica, ima, ima više braće, i svi su sposobni, i ima mnogo mladića u
5 toj porodici, desetak - petnaest, svi za vojsku stasali. Ako ubiju njega, to...
6 to znaju da će ih progonit' do smrti. A, recimo, policajci su znali stražariti
7 po gradu. Pa je ovaj gospodin Šepak što je bio komandir TO jedno vrijeme. On je
8 došao ujutru jedno jutro sav očajan. Ovo kad je krenulo, najgori taj period kad
9 su morali lju... ljudi odlaziti, on je bio sav očajan. Kaže: "Moji ljudi idu kroz
10 grad i onda ih lopovi prepoznaju i iz mraka viču da će na njih pucati i da znaju
11 gdje... gdje stanuju. Kako to nisu profesionalci, kako njihove kuće nema ko
12 zaštititi, oni su jednostavno ustručavaju da upotrijebe oružje.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, i iz tog razloga Vi ste smatrali da
14 je bolje da i nemaju oružje.

15 SVEDOK: Pa ja nisam smatrao ništa. Ja sam, ja sam to saznavao, recimo,
16 za oružje, da je pokupljeno, da je nađeno formacijsko, saznao sam iz izveštaja
17 kad je već... kad je policija došla i referisala kod predsjednika, načelnik
18 policije donio spisak kod koga je nađeno, onda su pritvarali neke ljude, i tako.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da. Kada sam upotrebio reč: "Vi",
20 nisam mislio Vi lično, nego sam mislio na one koji su bili odgovorni za takav
21 tok stvari. Gledam sada na sat i mislim -

22 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da ono što ste Vi rekli
23 sada, da to treba svedoku reći i mislim da svedok treba da ima priliku da

24

25

26

27

28

29

30

1 odgovori na to. Ovo što ste rekli da niste na njega lično mislili.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, tu gde sam rekao: "I iz tog razloga,
3 Vi ste smatrali... Ja sam imao u vidu..." Ukoliko svedok želi da odgovori, on
4 nam je rekao, naime, da je smatrao da je bolje da se oduzme čak i oružje koje je
5 imalo dozvolu od Muslimana koji su ga imali, no ukoliko svedok želi da dalje dâ
6 svoj komentar na to, naravno, imaće priliku.

7 Dakle, gospodine svedoče, ja sam u jednom trenutku rekao, kada sam rekao
8 "Vi", mislio sam pre svega na one koji su odgovorni za preduzimanje takve
9 akcije. Da li želite nešto da kažete o tome?

10 SVEDOK: Shvatio sam da je to tako. Tako sam zapravo i shvaćao o...o...od
11 početka. Što se tiče ovoga oduzimanja, to je samo moje mišljenje šta bi bilo
12 bolje, što ne. Ja zaista ne znam razloge. Ja ne znam ob...obavještajne podatke
13 iz tog razdoblja i bezbjedonosne. Ja nagađam zašto bi... zašto bi to eventualno
14 bio razlog da se oduzima oružje za koje posjeduje se dozvola. Samo sam izvodio
15 logički zaključak. Možda sam tu pogriješio.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

17 A sada ćemo napraviti pauzu i nastavićemo u 16.25h.

18 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

19 ...Početak pauze u 15.57h

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ...Sednica nastavljena u 16.26h

2 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

3 Izvolite sestti.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, sada mogu da Vam pružim
5 informaciju o one dve hitne stvari. Ako to učinim sada, to će biti u prisustvu
6 svedoka. Nije, naime, dramatično, ali bih radije to učinio u odsustvu svedoka,
7 no ukoliko Vi kažete da želite da to ipak sada učinimo, a ne sat kasnije -

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa nama bi to značilo zbog logistike i
9 priprema.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa što se tiče onog pitanja da li ćemo
11 raditi ili ne sutra, reći ću Vam sledeće da ćemo Vam dopustiti da počnete sa
12 glavnim ispitivanjem svedoka u četvrtak. To ne znači, to nije isto kao i ne
13 raditi sutra.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] U redu.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A drugo pitanje je svedok Maričić, onaj
16 zaštićeni svedok /u engleskom transkriptu: "Mislim da on **nije** zaštićeni
17 svedok,..."/ ... a ne znam da li bi bilo neke razlike ako Vam to sada kažemo ili
18 možemo i kasnije?

19 G. JOSSE: [simultani prevod] Možemo i kasnije.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju to ćemo učiniti kasnije.

21 G. TIGER: [simultani prevod]

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Radojko, Sudsko veće je postavljalo neka pitanja u vezi sa
2 izveštajima o oduzimanju oružja od Muslimana. Molim Vas da pogledate 39. stranu,
3 to je izveštaj sa skupštine Opštine Bosanski Petrovac. Vi ste imali prilike da
4 vidite to u toku svog svedočenja u predmetu *Brđanin*. U izveštaju se delimično
5 kaže - u paragrafu 2 - da je stanica javne bezbjednosti obavila najveći deo
6 poslova oko razoružavanja paravojnih formacija i tu se opisuje kako je potpuno
7 razbila SDA. Zatim da je preduzela seriju planova i preduzela operativne mere
8 kako bi pokrila celo područje gde se paravojne formacije nalaze, pretraživala
9 stanove i okolinu, zatim, privodila određena lica koja su posedovala nelegalno
10 duge cevi, odnosno dugo oružje, zatim, izolovala osobe konje su iskazivale
11 ekstremističke stavove u vezi sa politikom srpskog naroda, itd., itd. Zatim se
12 tu nalazi jedan popis stvari koje su zaplenjene, uključujući... I onda je tu
13 napravljena podela između legalnih i nelegalnih.

14 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, molim Vas da dodelimo broj ovom
15 predmetu.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Molim sekretara.

17 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti 1101.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, oprostite što prekidam. Ja
19 razumem zašto je gospodin Tieger ovo učinio, no, ukoliko se ovakva stvar radi u
20 toku unakrsnog ispitivanja, svedok ima pravo da odgovori na tvrdnju koju iznosi
21 tužilac.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, međutim, ja mislim da je gospodin
2 Tieger zatražio da se dodeli broj, a ja sam onda intervenisao pre nego što je on
3 imao priliku da postavi pitanje svedoku.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] U tom slučaju, ja sam sasvim zadovoljan.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa drago mi je, gospodin Josse, na tome.
6 No, hteo bih i ja da postavim jedno pitanje. Gospodine Radojko, u nekom ranijem
7 trenutku, mi smo pogledali popis oružja koje će biti potrebno za onih 1.700
8 ljudi, a ne 450. To je bio zahtev, čini mi se, upućen TO-u ili za TO i radilo se
9 o široj mobilizaciji TO-a. Da li je među tih 1.700 ljudi bilo... da li je taj TO
10 bio sastavljen isključivo od Srba, ili je u to vreme još uvek bio mešovit
11 sastav?

12 SVEDOK: Časni Sude, ja pokušavam naći to, samo da vidim datum. Sve do
13 odlaska muslimanskog stanovništva, pa i nakon odlaska velike većine, u TO i u
14 srpskoj vojsci, bilo je uvijek Muslimana. Neki su čak i sa svojim porodicama
15 o...ovaj izbjegli iz Petrovca zajedno sa srpskim stanovništvom 1995.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, a od tih 1.700 otprilike koliko
17 ljudi je bilo nesrba?

18 SVEDOK: Ne mogu reći, ali po onome što uopšte znam, nije ih bilo puno.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nije ih bilo puno.

20 U redu. Onda možete nastaviti, gospodine Tieger.

21 G. TIGER: [simultani prevod] Gospodine Radojko, kao što sam već rekao,
22 Vi ste imali priliku kada su Vam predočeni ovi dokumenti, u toku svedočenja na

23
24
25
26
27
28
29
30

1 predmetu *Brđanin*, na stranici 20082 i 20083, rekli ste tada da zato što ste bili
2 sekretar Izvršnog odbora, to nije bio dokument koji bi Vama bio poslat u
3 redovnom postupku. Međutim, citiraću Vas: "Ono što mogu da kažem, to je da znam
4 iz drugih izvora da je oružje sličnog tipa bilo zaplenjeno. Uglavnom je to bilo
5 armijsko oružje, a bilo je i nešto oružja za lov." Je li tako?

6 SVEDOK: Da, ja sam to rekao po sjećanju, međutim, prema ovome izveštaju
7 sa Skupštine, veći dio - ako ja, ja imam lošu kopiju - ali čini mi se da je veći
8 dio bio lovačkog oružja, a manji armijskog.

9 P: Ranije, gospodine Radojko, kada smo gledali neke od zapisnika,
10 odnosno direktiva, sa Kriznog štaba ARK-a, uključujući i onaj u vezi sa 11.
11 majom, gdje je produžen rok za predaju oružja, na toj istoj sednici Kriznog
12 štaba Autonomne regije Krajina, takođe je donesen zaključak da na rukovodećim
13 funkcijama u preduzećima u Krajini moraju biti ljudi koji su apsolutno lojalni
14 Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini.

15 Ovaj Sud je video i druge zaključke Kriznog štaba ARK-a u vezi sa tim i
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 mislim da ste u toku predmeta *Brđanin* takođe imali prilike da vidite neke od tih
2 zaključaka. Na stranici 20132, vođena je diskusija o zaključcima od 11. maja. To
3 je 13. maj 1992. godine gde se kaže da rukovodeće funkcije moraju biti apsolutno
4 popunjene licima koja su lojalna Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini. A zatim
5 od 26. maja se kaže da na "rukovodećim mjestima u društvenim i javnim
6 preduzećima, da na njima mogu biti samo profesionalni kadrovi koji su apsolutno
7 lojalni srpskom narodu u Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini".

8 A Vi ste, na stranici 20133 rekli da Vam je poznat sadržaj takve odluke.
9 Rekli ste da je postojala takva odluka i da pretpostavljate da je komanda Armije
10 je tražila nešto u vezi sa tim. A zatim, Vi ste konkretno rekli da je otpuštanje
11 nekoga koga ste Vi sreli i ko je bio jako uznemiren oko cele te stvari.

12 A pitanje je tada postavljano, zapravo, to otpuštanje nesrba se dugo već
13 odvijalo u Petrovcu, bez obzira šta ste Vi lično o tome mislili, a Vi ste
14 odgovorili: "Da, do toga je dolazilo."

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da bi moj uvaženi kolega morao
16 dodati, "oni su se tome dugo opirali".

17 G. TIGER: [simultani prevod] Tako je. Ceo pasus glasi ovako: "Da, meni
18 je bio poznat sadržaj te odluke, da je bilo takve odluke i pretpostavljam da je
19 komanda Armije to tražila u vezi s tim."

20 GĐA PREVODILAC: Prevodilac napominje da nema tekst pred sobom.

21 G. TIGER: [simultani prevod]

22 P: "Oni su dugo tražili da se na kraju ovaj čovek otpusti i ja sam ga
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nakon toga sreo i on je bio veoma zbog toga neraspoložen."

2 Da li je to tačno, gospodine Radojko?

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, samo da pogledam nešto.

4 Ovaj deo koji gospodin Tieger citira, deo koji ste Vi pročitali, gospodine

5 Tieger, ne pojavljuje se u transkriptu. Molim Vas, gospodine Tieger, da

6 pročitate ceo pasus, uključujući i deo na koji je ukazao gospodin Josse.

7 G. JOSSE: /nedostaje simultani prevod/

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Može li gospodin Tieger to da učini?

9 G. TIGER: [simultani prevod] Da, ja sam upravo to rekao.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, međutim, reči koje je gospodin Josse
11 rekao se ne pojavljuju.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa razlog tome je što sam ja malo to
13 zapravo pogrešno citirao jer te reči su glasile: "Mi smo se tome veoma dugo
14 opirali." Bojim se kada je gospodin Tieger to ponovo pročitao, to se ponovo
15 pogrešno pojavilo u transkriptu, to ponovo primećujem. Prema tome, možda bi
16 gospodin Tieger to trebao ponovo učiniti.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger.

18 G. TIGER: [simultani prevod] "Da, meni je bio poznat sadržaj te odluke,
19 da je postojala takva odluka i pretpostavljam da je komanda Armije to tražila u
20 tom odnosu. Mi smo se tome jako dugo protivili, suprotstavljali. Međutim, na
21 kraju je taj čovek bio otpušten. ja sam ga kasnije sreo i on je bio jako
22 neraspoložen zbog toga."

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zatim ste Vi postavili pitanje svedoku;
24 pretpostavljam.

25

26

27

28

29

30

1 G. TIGER: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude, samo mi treba jedan
2 trenutak da se organizujem.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Pitanje je bilo, časni Sude: "Da li je to
4 tačno, gospodine Radojko?" Pretpostavljam da će gospodin Tieger da postavi
5 pitanje gospodinu Radojku u tom smislu ponovo o onom pasusu.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, pretpostavljam da se gospodin Tieger
7 reorganizuje.

8 G. TIGER: [simultani prevod]

9 P: Da, gospodine Radojko, molim Vas, odgovorite na to jedno pitanje.

10 O: Ako shvaćam, upitan sam da li sam sreo čovjeka koji je otpušten zbog
11 nacionalne pripadnosti, koji je smijenjen sa rukovodeće funkcije. Ako je to
12 pitanje, jeste, sreo sam čovjeka, ovaj, i opisao sam da je bio jako pogođen
13 takvom odlukom. Inače, to je bio upravnik lokalne pošte.

14 P: I da je do otpuštanja nesrba, pored tog čoveka, dolazilo u Petrovcu i
15 bez obzira na to šta ste Vi lično o tome mislili, Vi ste rekli: "Da, to se
16 događalo." I to je takođe tačno, je li tako?

17 O: To je tačno, s tim da najveći dio toga je bio u preduzećima koja nisu
18 bila pod ingerencijom opštinske uprave. U opštini su bila, samo je upućena jedna
19 ili dvije osobe na čekanje, koliko se ja sjećam. Naša tadašnja šefica
20 računovodstva i još neko. Čekanje inače znači da radni odnos miruje i sva prava
21 iz njega. I radni staž se ne prekida, inače.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudija Hanoteau ima pitanje za Vas.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Čini se da ovde imamo jednu neobičnu
2 zagonetku, gospodine Tieger i ja bi hteo da razumem to. Naime, kako je mogao
3 svedok da kaže: "Mi smo se protivili...", mislim da je to rečeno, no kako su se
4 oni tome suprotstavili i šta se ustvari događalo. Dakle, gospodine svedoče, Vama
5 postavljam to pitanje.

6 SVEDOK: Časni Sude, ja sam iznijeo i konkretan način kako je to
7 protivljenje provedeno. Na primjeru... na... na jednom primjeru, al' radi se o
8 najvećem preduzeću koje je imalo preko 2.000 zaposlenih. Oni su tražili povodom
9 tih instrukcija koje su kolale u vezi sa otpuštanjem ljudi koji su, navodno,
10 nelojalni formiranju Republike Srpske, pa su tražili da im Opština donese odluku
11 koju... po kojoj će - odnosno, opštinska vlast, - da im donese odluku po kojoj
12 će oni otpustiti svoje ljude.

13 Tada je mene predsednik konsultovao, predsednik Izvršnog odbora što da
14 radi sa tim. Ja sam rekao kako to nije zakonito ni prihvatljivo, kako mi za to
15 nismo nadležni i da u tom pravcu mi ne možemo njima takve instrukcije davati. I
16 tako smo... tako smo im pismenim aktom i odgovorili. Ja vjerujem da se taj akt
17 nalazi isto tako u arhivi koja je zaplijenjena u Petrovcu.

18 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A ko je doneo odluku da se ti
19 nameštenici, odnosno, ti zaposleni otpuste?

20 SVEDOK: Ja ne znam konkretno ko je od... donio odluku, međutim, ta odluka
21 je došla, o...ovaj, potpisana od tog organa koji se zove Autonomna regija
22 Krajina. Sad ja ne sjećam se tačno da li je to njihova Skupština donijela, da li
23 je to donijela... pojedinac. Ali, došao je takav akt i mi smo ga izbjegavali jer
24 smo ocijenili da ne možemo, da bi, da bi otpuštanje na taj način uzrokovalo
25 strahovite štete jer ljudima je kasnije, oni bi svi na sudu dobili parnice kad

26

27

28

29

30

1 bi bili tako otpušteni. Niko se nije - ko je imao razuma - usuđivao takvu odluku
2 pokušati provoditi i ona zbog toga nije provedena. Bar opštinska uprava nije
3 htjela stat' iza takvog akta.

4 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala.

5 SVEDOK: Molim.

6 G. TIGER: [simultani prevod]

7 P: Gospodine Radojko, upravo su Vam i o tome postavljena pitanja u toku
8 Vašeg svedočenja u predmetu *Brđanin* i tu je bilo govora na stranici 20139 kako
9 ste Vi nastojali da nekako izbegnete da postupite po tom naređenju, a zatim Vam
10 je direktno postavljeno pitanje: "U redu. Vi dakle niste odobravali tu odluku,
11 Vi ste mislili da po Vašem mišljenju je ona nelegalna i Vi ste pokušali da je
12 zaobiđete", međutim, da li ste je ustvari sproveli?

13 A Vi ste rekli: "Pa rekao sam Vam, ona je bila sprovedena."

14 Je li tako?

15 SVEDOK: Ja ne znam u kojoj je mjeri sprovedena. Što se tiče opštine,
16 sprovedena je na jedan zaobilazan način. Odnosno, nije sprovedena onako kako se
17 tražilo, već na ovaj način da se ta lica upute na takozvano čekanje. A to je
18 značilo da ne dolaze na posao, da im prava miruju i teče radni staž. Ako bi
19 kasnije podnijela tužbu, ne bi bilo opravdano jer oni bi jednostavno nis... i
20 dalje ostaju u radnom odnosu. Na taj način se pokušalo da se iskaže prema ovoj
21 odluci neka vrsta uvažavanja i prihvaćanja, a s druge strane se išlo za tim da
22 se povratni... povratno dejstvo i šteta ne proizvedu. Ti radnici bi imali
23 plavo... pravo i na zaostale plaće za cijelo to razdoblje i sve ostalo. U
24 opštinskoj upravi, zbog inače malog procenta Muslimana - bilo je inače jedno ili
25 dvoje njih zaposleno. Na taj način su udaljeni i pripadnici srpske nacionalnosti
26 koji se nisu odazvali na mobilizaciju ili članovi njihovih porodica. To nije
27 provedeno samo prema muslimanskoj nacionalnosti, ako će... ako shvaćate. Znači,

28

29

30

1 to se ta odluka nije ni odnosila na to nego je ona tražila i oni koji... i oni
2 drugi. Ja se sjećam službenice koja je radila u katastru i koja je isto tako
3 otišla kući. Poslije se vratila kada joj je suprug vratio se u vojsku, ako se
4 dobro sjećam.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudija Hanoteau ima pitanje za Vas.

6 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Pa, šta bi se dogodilo da Vi niste
7 sproveli tu odluku? Da ste odbili? Da ste se pozvali na to da morate da se
8 pridržavate zakona, šta bi se dogodilo u tom slučaju? Jer čovek ne radi uvek ono
9 što mu se naredi da radi. Ponekad se može i pružiti otpor. Dakle, šta bi se
10 dogodilo da ste Vi rekli: "Ne, ovo je nelegalno i mi to nećemo učiniti."

11 SVEDOK: Pa u biti otpor je i pružen. Većina poslova... većina u ovim
12 preduzećima... ogromna većina ljudi -

13 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Izvinite, izvinite. Vi ste
14 odgovorili gospodinu Tiegeru i rekli ste: "Mi jesmo sproveli to naređenje. Na
15 ovaj ili onaj način, to je bilo sprovedeno." Dakle, moje pitanje je sledeće: šta
16 bi se dogodilo da ga niste sproveli? Da niste sproveli to naređenje?

17 SVEDOK: Pa ja mogu samo procenjivati. Ja ne znam odnos snaga. Nisam ni
18 tada, ovaj, tačno znao. Moguće je da bi ovi ljudi iz rukovodstva, iz ovoga
19 Kriznog štaba imali neke konsekvence, negativne. Ja sam samo upozoravao na ono
20 što su mene pitali - da li je zakonito ili nije zakonito. Tu... taj politički
21 dio ja nisam... prvi put sad o tome razmišljam. Nisam tada razmišljao u kakvom
22 su oni odn...odnosu subordinacije eventualno bili ili nisu, ja ne znam. No inače
23 s... inače su svi prestali raditi zbog te mobilizacije bilo je potpuno zamro
24 svaki rad tokom te 1992. godine. Svi su prestali raditi.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da li ste se možda bojali posljedica
2 tog otpora? Ličnih.

3 SVEDOK: Pa ja nisam bio ni zadužen da... ni da provodim niti da ne
4 provodim. Ja nisam se ni bojao, nit' sam o tome mislio. Da li su ovi ljudi koji
5 su odlučivali bojali se, pa ne znam. Nikad nisu i o tom govorili - ni ovako, ni
6 onako. Ne znam. Moguće da bi im bilo neprijatno ili neugodno, ja ne znam, ili
7 možda... možda bi ih neko kritikovao, kaznio, ne znam tačno. Uglavnom oni su u
8 tom formalnom dijelu pokušavali pokazat... pokazati da poštuju te odluke, makar,
9 lični stavovi, znam iz razgovora, nisu se podudarali s ovim.

10 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite da Vam o tome i ja postavim
12 par pitanja. U svojim odgovorima, Vi ste naglasili aspekt da oni nisu
13 otpušteni, da su ugovori i dalje bili na snazi, da su čak mogli da ostvare i
14 svoja penzionera prava. To je tumačenje onoga šta se desilo. No jedno drugo
15 tumačenje bi moglo biti: mi smo to uradili na takav način da se protiv toga ne
16 može pokrenuti nikakva pravna akcija zato što nisu bili otpušteni, tako da su
17 barem ostali oni koji bi to učinili nisu imali u rukama ništa čime bi mogli da
18 zasnuju pravnu akciju. No, Vi ste izložili jedno tumačenje. Zašto ste naglasili
19 baš to, a ne, imajući na umu i ovu drugu mogućnost koju sam rekao, da je bilo
20 prilično bezbjedno samo djelomično provoditi odluku.

21 SVEDOK: Časni Sude, u...usudim se napomenuti, oni nisu imali... takvi
22 radnici, kao što je ta naša službenica opštinska, nisu imali ni razloga za
23 pravnu akciju. Ako bi dao im se ot... ako bi joj se dao otkaz, ona bi imala

24

25

26

27

28

29

30

1 razlog za tužbu i dobila bi spor kod suda. Ona je jednostavno se... jednostavno
2 se...išlo na rješenje koje... koje je i za nju najpogodnije, jer i na nju se
3 vršio pritisak, i ona je bila kod kuće. Noj sva... njoj sva prava idu iz radnog
4 odnosa. Plaće ionako nisu dijeljene ni Srbima, ni Muslimanima - nikome. Znači
5 ona je...

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite... dozvolite.

7 SVEDOK: ...samo nije dolazila na posao.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Vi ponavljate svoje tumačenje, a ne
9 odgovarate na moje pitanje. Moje pitanje je bilo: zašto, kao što ponovno i sada
10 radite, naglašavate ono što se moglo smatrati pozitivnim po one koji su
11 stavljeni na čekanje, a zašto smatrate da je to važnije nego druga strana, a to
12 je da nisu mogli poduzeti nikakvu pravnu radnju koja bi ih do izvjesne mjere
13 paralisala u toj situaciji u tom trenutku?

14 SVEDOK: Oni su i protiv te odluke imali mogućnost podnošenja pravne
15 radnje. Oni su mogli takođe tužiti i za to. Takav način raspoređivanja takođe je
16 zaštićen bio u ono vrijeme, a i danas je, u ono vrijeme čak i više propisima.
17 Međutim, kad razmišljam o tome, ni ako bi poduzeli neku tužbu u to vrijeme,
18 obzirom na okolnosti, to se ne bi brzo riješilo. Pa čak i kad bi se riješilo u
19 korist tih radnika. Bilo je takvo stanje.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, Vi kažete, mogli su pokrenuti pravnu
21 akciju, čak i protiv te odluke. Ja sam htio da dođem do jednog drugog dijela
22 Vašeg svedočenja, ali to ću uraditi kasnije. Možete li nam reći, ovi koji su
23 imali pravo, koji su ostvarili pravo na penziju da li su penzije i dobili?

24 SVEDOK: Mislim da je došlo do... časni Sude, do pogreški nekih u ovim
25 prevođenjima. Niko tu nije bio ostvario prvo na penziju. U ovom konkretnom
26 slučaju oko kojeg se stalno vrtimo, radi se o osobi koja je mlađa od mene.

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ne, ne. Da, kasnije kažete: "To je
2 bilo fino za njih jer su bili stavljeni na čekanje. Mogli su čak i da naberu
3 svoja penziona prava, a da li je ijedna od osoba koje su stavljene na čekanje
4 ostvarila u tom trenutku svoja penziona prava?

5 SVEDOK: Kako je srpsko stanovništvo 1995. sa tog područja potpuno
6 protjerano, ja sam izgubio svaki kontakt sa tim osobama i ja ne znam kako je...
7 penzioni fondovi su razdvojeni, nisu zajednički. I ja ne znam kako je sad u toj
8 opštini prihvaćeno, ali ja vjerujem da u toj opštini, recimo, za konkretnu
9 osobu, prihvaćeno da joj je radni odnos trajao. Bilo bi pravno osnovano da joj
10 prihvate to i ja vjerujem da su to i učinili, ali ne znam pouzdano.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali ne znate. Ne znate da li su
12 penziona prava isplaćena u to vrijeme.

13 Jedan dio Vašeg svedočenja sa kojim sam Vas želio suočiti je taj u kojem
14 ste rekli: "Njihov radni odnos nije završen, a naš pristup je bio takav da
15 pokušamo da djelomično provedemo tu odluku, a da s druge strane zadržimo prava
16 radnika i njihove plate i da na taj način predupredimo bilo kakvu akciju sa
17 njihove strane." I ja sam shvatio iz toga da se nijedna akcija nije mogla
18 poduzeti na osnovu takve polovične provedbe odluke, ali Vi sad govorite nešto
19 drugo. Kažete da su mogli da preuzmu neku pravnu akciju. Da li bi se ta dva
20 odgovora mogla pomiriti? Ova dva različita odgovora. Molim Vas da mi to
21 objasnite.

22 SVEDOK: Mogu, časni Sude. Naime, oni jesu imali pravo na akciju, ali u
23 tim okolnostima njima je odgovaralo ovakvo rješenje. Zato nisu vjerovatno ni

24

25

26

27

28

29

30

1 preduzimali. Drugo, ja znam da je ta druga žena kojoj je muž utekao u Beograd,
2 kad je dezertirao i koja je dobila - ona je inače, kol'ko ja znam, srpske
3 nacionalnosti - ona se kasnije, ja nisam bio šef tim ljudima, drugi... druga
4 osoba je upravljala tim službama. Mislim da je toj osob...osobi vraćen isti
5 status jer ona se vratila na posao.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da. Ako kažete: "Preduprijediti bilo
7 kakvu akciju sa njihove strane." No, povlačim ovo pitanje. Izvolite, nastaviti
8 gospodine Tieger.

9 G. TIGER: [simultani prevod]

10 P: Gospodine Radojko, u vezi sa pitanjem Suda, pokušajmo da to
11 razjasnimo koristeći jedan konkretan primjer. Postavljeno Vam je pitanje, a
12 tokom Vašeg svedočenja u predmetu *Brđanin*. I Vi ste izjavili na stranici 20316
13 do 20317, dakle, na tim stranicama Vi ste pričali o tome kakva su Vaša sjećanja
14 o tome kako je Vaš šef jednom prilikom, kada mu je o tome postavljeno pitanje,
15 dao upute o tome kako da se da službeni odgovor na takvo istraživanje: "I ja sam
16 to i uradio."

17 Iako nemam trag toga, ja, budući da je to bila elektronska sudnica već
18 tada - možda da se to eventualno emituje na ekranima.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je to već u spisu?

20 G. TIGER: [simultani prevod] Da, kao dokazni predmet P748 u razdjelniku
21 7.

22 G. TIGER: [simultani prevod]

23 P: A to je datirano 21. avgust iz fabrike za preradu drveta o statusu
24
25
26
27
28
29
30

1 osoba muslimanske nacionalnosti i tu se kaže: "U vezi sa Vašim zahtjevom da se
2 razriješi pitanje statusa osoba muslimanske nacionalnosti koje su zaposlene u
3 našoj kompaniji, mi Vam šaljem odgovor koji se sastoji od sljedećeg: uporedite
4 prethodni odgovor, nema izmjena u pogledu statusa osoba muslimanske
5 nacionalnosti. U tom pogledu, hteli bismo da Vas pozovemo na odredbe odluke o
6 utvrđivanju statusa zaposlenika." A tu se spominje i broj: "Datum je 22. juni
7 1992. godine, a ta je odluka donesena na sjednici Kriznog štaba Autonomne regije
8 Krajina."

9 Kao što ste Vi rekli u svome iskazu u predmetu *Brđanin*, i pozvaću se na
10 stranice 20345, Vi ste znali da je protiv zakona i niste htjeli da preuzmete
11 pravnu odgovornost za to pa ste napisali tom preduzeću i rekli ste im: "Morate
12 da se pridržavate naređenja Autonomne regije Krajina." Da li je to tačno?

13 SVEDOK: Nije. Mi smo tu poručili nešto sasvim drugo. Da nije Krizni štab
14 nadležan da odlučuje o njihovim radnicima. To je... to je upućivanje na tu
15 odluku jer u toj odluci je stajalo... ja znam da kad su ljudi vijećali o tome da
16 su izvijećali da... da ne može Krizni štab umjesto njih obavljati posao. I zato
17 je takav tekst usvojen. Ja sam bio tu zapisničar i sjećam se tog događaja. Bilo
18 je dosta oko toga, ovaj, traženja rješenja.

19 P: Gospodine Radojko, činjenica je da ste Vi rekli tom preduzeću da
20 postupi po naređenju za koje ste Vi znali da je ilegalno. To je tačno, zar ne? A
21 rekli ste to u Vašem iskazu u predmetu *Brđanin*, na stranici koju sam spomenuo.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Hoćete li da Vam pročitam taj dio transkripta, gospodine?

2 O: Ja sam u ovom kontekstu govorio: Dakle, na njih je upućeno, da oni
3 urade ono što misle da treba jer da je Krizni štab zaista ovu odluku ARK Krajina
4 želio da podrži, onda bi on u tom pravcu njima decidno i napisao. Oni su samo
5 upućeni na sadržaj te odluke. Sjećam se rasprave sa Kriznog štaba jer je jako
6 dugo, o...ovaj, samo se oko toga traženja načina da se... da se to otkloni, da
7 Krizni štab ne stoji iza toga. Bar tako su oni meni dali upute.

8 Ja sam sačinjavao formulaciju i oni su je kao takvu onda rekli: "Može
9 ići, neka ide." Ali je intencija bila na tome da ta firma kao pozabavi se svojim
10 problemima. Inače su odnosi bili između te firme i te uprave dosta... dosta loši
11 u najblažu... najblaže rečeno.

12 P: Dakle, to preduzeće je moralo samo da riješi svoje probleme, a pravna
13 odgovornost, kako ste je Vi vidjeli, bila je na njihovim plećima. A u odgovoru
14 na njihov upit upućen Vama, Kriznom štabu, o statusu Muslimana zaposlenih u
15 preduzeću, Vi ste ih, uz pružanje velike pomoći, uputili na naređenje ARK-a. Da
16 li je to tačno?

17 O: Mi smo ih uputili da sami odluče. Nismo željeli da se na...
18 o...opština je posebno pravno lice i tak... davanje takvih uputstava bilo bi
19 veoma opasno. Tu ni višegodišnji budžet takvu štetu ne bi mogao pokriti kad
20 ljudi podnesu tužbe.

21 P: Pogledajmo sada odluku ARK-a koja se spominje u dokaznom predmetu
22 Optužbe P748.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koji je to razdjelnik, gospodine Tieger?

24 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da ga nemamo. Mogu da ga
25
26
27
28
29
30

1 ili stavim na grafoskop ili da ga polako pročitam.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koji bi to bio dokument tako da ga mogu
3 naći?

4 G. TIGER: [simultani prevod] To je Odluka Kriznog štaba od 20. Juna.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A dokazni predmet P748?

6 G. TIGER: [simultani prevod] Ne, oprostite, časni Sude. Kada sam rekao
7 P748, to je bilo pismo u kojem se spominje ta odluka.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A izvor je odluka ARK-a. Kažite mi broj.

9 G. TIGER: [simultani prevod] Pokušavam da dođem do broja. Časni Sude,
10 znam da je taj dokument u spisu jer sjećam se da je korišten sa drugim
11 svjedocima.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja i ne kažem da nije u spisu, ja
13 pokušavam da ga nađem u mom kompjuteru i zato pokušavam da čujem broj.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja želim da i svjedok dobije dokument. Po
15 mom mišljenju, nije dovoljno ukoliko ga svjedok nema.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, stavite ga na
17 grafoskop.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Original?

19 G. TIGER: [simultani prevod] Original.

20 G. JOSSE: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam.

21 G. TIGER: [simultani prevod]

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, gospodine Radojko, Vi znate da ćete moći da vidite dokument na
2 ekranu, a poslužiteljica će Vam pomoći da pronađete pravo dugme na koje treba da
3 pritisnete. Ovo je odluka Kriznog štaba ARK-a, Autonomne regije Krajina na koju
4 ste uputili preduzeće koje Vam je postavilo pitanje o svojim zaposlenicima
5 muslimanske nacionalnosti i kaže se u njoj sljedeće: "Na sastanku koji je održan
6 22. juna 1992. godine, Krizni štab Autonomne regije Krajina usvojio je sljedeću
7 odluku i radi se o prilivu informacija, zaštiti javne imovine i to, i sva druga
8 značajna mjesta, može imati samo osoblje srpske nacionalnosti."

9 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, radi se o dokaznom predmetu
10 Optužbe P358. Oprostite što to nismo pronašli ranije.

11 P: A sada, svjedoku, gospodine Radojko, s tim u vezi, dozvolite da Vas
12 zamolim da pogledate razdjelnik 55, a to je reakcija i odgovor Kriznog štaba
13 Petrovca na to naređenje.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imate li broj, gospodine Tieger?

15 G. TIGER: [simultani prevod] Oprostite, samo trenutak. To je dokazni
16 predmet Optužbe P359.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dokazni predmet P359.

18 G. TIGER: [simultani prevod]

19 P: U razdjelniku 55, gospodine Radojko, to je pismo ili izvještaj
20 gospodina Novakovića datirano 25. juni 1992. godine u ime Kriznog štaba Opštine
21 Petrovac, upućeno Kriznom štabu Autonomne regije Krajina u vezi sa provođenjem
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koraka i odluka koje su donesene na sjednici Kriznog štaba od 22. juna 1992.
2 godine. Tu se spominje i ta odluka i obaviještava se Krizni štab ARK-a da
3 sljedeći koraci iz prve tačke Odluke da su bili provedeni na teritoriji naše
4 opštine. Ti su koraci navedeni... te mjere navedene u tački 1, pasus 1 Odluke
5 koja je sprovedena u svim javnim preduzećima i institucijama od javnog značaja i
6 drugim radnim organizacijama kao i javnim ustanovama."

7 Zatim se u nastavku kaže: "Prema raspoloživim informacijama, isti koraci
8 su takođe preduzeti i u svim preduzećima koja su u društvenom vlasništvu. Time
9 je zbog nedostatka svježih informacija uzeto u obzir da niti jedno jedino
10 preduzeće u društvenom vlasništvu nije funkcionisalo zbog ratnih okolnosti. Svi
11 zaposleni koji su muslimanske nacionalnosti, i aktivni, i penzionisani,
12 otpušteni su sa posla, a zaposlenici muslimanske nacionalnosti koji su
13 definisani u tački 1 ove Odluke, otpušteni su ranije sa posla u organima uprave
14 Skupštine opštine. Preostali su otpušteni sada sa izuzetkom jednoga koji je
15 trebao da završi svoje zadatke, a kada ih završi, onda će i on biti otpušten."

16 Gospodine Radojko, ovo predstavlja odgovor Kriznog štaba Petrovca ma
17 naređenje ARK-a datirano 22. juni 1992. godine. Da li je to tačno?

18 O: Tačno je. S tim da ovdje ima stvari koje nisu pokriveno. Ovdje ima,

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ovdje ima, ovaj, primjera radi, govori se: "Izuzetak predstavlja jedan radnik,
2 koji je ostavljen." Upravo to je taj radnik, ta žena. No dobro. Ili ovdje kaže
3 se da su te mjere "u fazi provedbe pri kraju". To je... to je u vezi s onim što
4 sam govorio o njihovom stalnom nastojanju da pokažu kako te odluke izvršavaju,
5 ali one nisu ikad do kraja ni izvršavanje, znate. Na rukovodećim mjestima
6 nalazilo se, koliko se meni sje.... koliko se ja sjećam taj upravnik pošte. On
7 se nalazio. U veterinarskoj stanici bio je čovjek i mislim da je njega zamijenio
8 kolega. I to se sad sjećam. Ostala preduzeća su sve direktori i upravnici bili
9 Srbi. Bar ova sva velika preduzeća.

10 P: Takođe Vam je postavljeno pitanje tokom razgovora o... prije
11 razgovora o otpuštanju u predmetu *Brđanin*, Vi ste izjavili da je gospodin
12 Novaković lično nagovarao sve da poštuju odluke koje su donesene. Bez obzira da
13 li su bila vojna lica ili su bili iz Krajine ili iz Republike Srpske. To je
14 tačno, zar ne? Radi se o stranicama 2137 /u engleskom transkriptu: "20137"/
15 Nećete to pronaći u razdjelnicima, gospodine. Ja citiram iz Vašeg iskaza, a
16 tačno je ovo što navodim, to je da je gospodin Novaković, kako ste Vi izjavili u
17 predmetu *Brđanin*, lično nagovarao ljude da poštuju odluke.

18 O: Ako sam rekao za neke odluke tako, onda to tako jest. Ne znam o kojim
19 se odlukama radi. Ne mogu reći jer i ne znam za koje odluke eventualno nije, a

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 za koje jeste davao podršku. Ali ako sam tada rekao, onda je to tako. Jer su mi
2 rada pokazivane odluke, koliko se sjećam. Uvijek sam govorio na osnovu onoga što
3 vidim.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja samo hoću da kažem da je rezime koji je
5 izneo gospodin Tieger, ponovo pogrešan. Molim da pročita ceo deo koji počinje na
6 stranici 20137 i da pročita i ceo odgovor.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, naročito s obzirom na
8 činjenicu da nemamo transkript još uvek u dokaznom spisku, mislim da trebamo da
9 izbegavamo da gospodine Josse traži da morate davati ceo citat jer ako se radi o
10 prosto razlici u... ako su one druge prirode /kako je prevedeno/.

11 G. TIGER: [simultani prevod] Pa ja ću to ponovo citirati.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, važno je samo da ne bismo stekli
13 pogrešan utisak o svedočenju svedoka u ono vreme, naime, na ovaj način iako
14 ograničavamo njegovo svedočenje na vrlo mali deo. Prema tome, nastavite.

15 G. TIGER: [simultani prevod]

16 P: Gospodine Radojko, Vama je postavljeno sledeće pitanje: "Da, Vi sada
17 kažete da nije gospodin Novaković, nije njemu lično bio podređen niti bilo kome
18 drugom u Banja Luci, ali kako smo prolazili kroz sve ove odluke na Kriznom štabu
19 u Petrovcu, odluke koje je donosio regionalni štab, kakve posledice su one
20 imale? Vi ste često ih pominjali."

21 Odgovor: "Pa ja ću pomenuti samo koje su lične prirode oni bili, no oni
22 nisu bitno uticali na funkcionisanje uprave. I gospodin Novaković je lično
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tražio od svakoga da sprovodi odluke bez obzira na to od koga su, bez obzira da
2 li su vojni ili iz ARK Krajine ili Srpske Republike Bosne i Hercegovine. To
3 jest, ukoliko čovek smatra da su odluke svrsishodne, onda ih treba sprovesti, a
4 samo one odluke koje nemaju nikakvog smisla i koje ničemu ne služe, a i koje ne
5 mogu da se primene na naš kraj, a naročito na one koje su prilično nelegalne i
6 mogle bi imati vrlo ozbiljne posledice u nekoj kasnijoj fazi."

7 Vi ste tako svedočili, gospodine Radojko, je li tako?

8 O: Tako je.

9 P: Takođe Vam je postavljeno pitanje, kao što sam već ranije rekao -

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, samo da bismo dobro
11 razumeli jer opet kažem da mi nemamo pred sobom transkript, dakle, da li je od
12 gospodina Radojka tada zatraženo da dâ primer takve neke odluke koja nije bila
13 sprovedena zato što je bila sasvim nelegalna.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mogu li ja nešto da kažem,
15 molim Vas? Ja ću vrlo rado u nekoj kasnijoj fazi... Naime, odgovor na Vaše
16 pitanje je: da, itekako. To je upravo usledilo kasnije i mislim da je to već u
17 sledećem pasusu pa bih molio da se i taj pasus unese u spis. Naravno, mogu se

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kasnije dogovoriti sa gospodinom Tiegerom oko logistike.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, je li se Vi slažete?

3 G. TIGER: [simultani prevod] Da. Samo još da pitam, da li sam ja to
4 dobro shvatio da Sud nema pred sobom transkript u predmetu *Brđanin*? Ja to nisam
5 shvatio jer način na koji smo ranije radili, naime, ja smatram da je ovo vrlo
6 zaobilazan i težak način rada.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali Vi ste to podneli po pravilu
8 *92bis*, a kasnije ste to povukli.

9 G. TIGER: [simultani prevod] Razumem, časni Sude, ali ja ni u jednom
10 trenutku nisam rekao da to treba da uđe u spis, već da ću se na to pozivati...

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, kada dokument više nije u dokaznom
12 spisu, odnosno kad se ne nalazi pred nama, onda Sudsko veće naravno neće ga
13 nositi sa sobom u toku čitavog preostalog postupka. Prema tome, otkud bi mi to
14 imali?

15 G. TIGER: [simultani prevod] Naravno, da li to znači da ga Vi sada
16 nemate?

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

18 G. TIGER: [simultani prevod] Pa nisam shvatio da se o tome radi. Prema
19 tome, predlažem -

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, ako bi to bilo od neke pomoći, pošto
2 ionako treba da napravimo pauzu, možda bismo mogli da je napravimo sada tako da
3 onda se Vi dogovorite oko delova tog svedočenja. Možda se možemo dogovoriti da
4 sada u svakom slučaju napravimo pauzu.

5 G. JOSSE: [simultani prevod] Mi nemamo ništa protiv da se Vama, časni
6 Sude, predoče ti pasusi, ali ja imam neke rezerve u pogledu toga da se to dalje
7 čita.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Ja potpuno razumem Vaše rezerve.
9 Prema tome, gospodine Tieger.

10 G. TIGER: [simultani prevod] Pa ja samo hoću da istaknem ovde da je ovo
11 potpuni prevrat u postupku koji je ovaj Sud ranije doneo odluku da se tako radi
12 i Odbrana je apsolutno podržala takav pristup. A sada odjednom se kaže da je to
13 povučeno iz Suda, kao da se mi sada bavimo ovde nečim što je -

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa ne povučeno, nego prosto kažem da mi
15 više nemamo te dokaze kod sebe.

16 G. TIGER: [simultani prevod] Da, no ja samo hoću da kažem da je do sada
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Sudsko veće uvek imalo na raspolaganju takve intervjuje, odnosno izjave u cilju
2 toga da bi mogao da postavi pitanje svedoku ukoliko to želi. I svako je to znao
3 i ja ne vidim zašto bismo sada morali da počnemo da radimo po nekom drugom
4 metodu.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda, videćemo kako da nastavimo
6 i koje je najbolje rešenje. Sada ćemo napraviti pauzu do 17.45h.

7 ...Početak pauze u 17.24h

8 ...Sednica nastavljena u 17.51h

9 SUĐSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

10 Izvolite sedeti.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, da li je razrešen
12 problem?

13 G. TIGER: [simultani prevod] Da, Časni sude. Na osnovu našeg razgovora
14 molim sekretara da podeli transkripte Sudskom veću, a moguće da će i gospodin
15 Josse imati nešto da kaže o tome.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ovo je stav Odbrane: naravno da
17 mi nemamo ništa protiv da Sudsko veće prati unakrsno ispitivanje i delove na
18 koje se poziva. Mi pozivamo Sud da ne gleda tekst dalje od onog dela koji se
19 samo predočava ovde.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razumem, znači, na osnovu proceduralne
21 istorije, Vi ćete reći: "Ovo je bio svedok koji je najavljen kao 92bis, onda je

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 to povučeno, tako da neće sada ceo iskaz -"

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, a onda kada svedok završi sa svojim
3 svedočenjem, mi ćemo onda zamoliti da Sud vrati nazad te registratore sa
4 svedočenjem jer ti delovi će već, ući će u svedočenje s obzirom na to da će
5 svedok o njima govoriti.

6 A zatim, što se tiče onoga, ukoliko bude ikakvih pitanja, dodatnih
7 pitanja po onom osnovnom pitanju, dogovorili smo se ja i moj uvaženi kolega da
8 to ja učinim u toku svog dodatnog ispitivanja. Moram reći da se radi o prilično
9 dugačkim pasusima.

10 [Sudije većaju]

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudsko veće prihvata ovaj predloženi
12 postupak i ja samo mogu da dodam da se čovek pita da li je možda došlo do nekih
13 propusta jer se čini da tužilac nije bio u mogućnosti da pozove svedoka za
14 unakrsno ispitivanje. I mi se nalazimo pomalo u čudnoj situaciji, međutim,
15 Sudsko veće prihvata ovaj postupak koji ste Vi predložili.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam pomenuo, mi smo pozvali
17 svedoka i mi nismo bili u mogućnosti da ga unakrsno ispitamo i zbog toga je
18 Odbrana u ovoj prilici tako cepidlači, odnosno toliko insistira na proceduri i
19 na ovoj proceduri koju smo usvojili sada.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čovek bi se mogao zapitati kod striktnih
21 pravila o glavnom i unakrsnom ispitivanju, ali da ne ulazimo sad u to. Gospodine
22 Tieger, nastavite.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIGER: [simultani prevod]

2 P: Molim sada da pogledate dokument pod brojem 56, to je dokazni predmet
3 P90, oznaka 27. To je zapisnik sa /?sednice/ Kriznog štaba Petrovca od 13. juna
4 1992. godine. Pa Vas molim, gospodine, da pogledate odluku koja se vidi na 4.
5 stranici u engleskom tekstu, a na B/H/S-u, to je peta po redu odluka.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislím da je to druga odluka na 3.
7 stranici, je li tako?

8 Gospodine Tieger.

9 G. TIGER: [simultani prevod]

10 P: Da, i počinje sa VP4452.

11 Gospodine Radojko, ovo je odluka koja se tiče PTT saobraćaja i kaže se
12 da će petrovačka pošta koja je zadužena za to, preseći brojeve telefona nekim
13 pretplatnicima, 800 brojeva i kada to učini, da obezbedi da ne ugrozi, odnosno
14 ne prekine neke važne veze.

15 Gospodine Radojko, ovo je odluka koju ste i Vi zabeležili u svom
16 dnevniku od 13. juna. To je na stranicama 83 do 84. U dnevniku se kaže sledeće:

17 "Presecanje telefona svim Muslimanima i njihovo uklanjanje iz
18 komunikacionog sistema."

19 A zatim, u Vašem dnevniku se takođe pominje i da je ista takva odluka
20 sprovedena i u pošti. Dakle, Krizni štab je dobio naređenje da prekine veze

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 telefonske za 800 korisnika i to je ustvari odluka koja se odnosila na
2 presecanje telefonskih veza muslimanskim korisnicima, je li tako?

3 O: Najvećim dijelom, da. Uglavnom su ovdje u pitanju korisnici
4 Muslimani, samo neznatan broj ja mislim da je ostao. Tu je bilo dosta
5 nepovjerenja oko prisluškivanja. Sad se vidi iz ovoga da je, recimo, u to
6 vrijeme Karadžić prisluškivan u svojoj ordinaciji. Oni su sumnjali već odavno da
7 ima prisluškivanja nezakonitog. Tako su ovu odluku donijeli. Tada su već
8 počinjala... počela ratna djei... dejstva ponegdje. Sa Bihaćem je dugo držan
9 kontakt i pokušavalo se konflikt mirno riješiti.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li samo da Vam ja postavim jedno
11 pitanje? Da li je presecanje telefonskih veza Muslimana bile mera koja je mogla
12 pomoći u sprečavanju prisluškivanja nemuslimankih telefona?

13 SVEDOK: Ja ne znam tehničke detalje. Uglavnom, tada se je razgovaralo
14 izvan ovoga što piše u zapisniku. Ja sam zapisničar, pa se sjećam tih razloga.
15 Malo duže se o ovome diskutovalo. Oni su to iz bezbjedonosnih razloga učinili,
16 smatrajući da muslimansko stanovništvo prenosi neke lažne informacije, pa je na
17 ovaj način navodno trebalo da se dojavljivanje eventualno, ako ništa... ako ne
18 spriječi, ono uspori. O onome što se dega... događa na licu mjesta. To su
19 razlozi koji su u diskusiji izneseni.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti, gospodine Tieger.

21 G. TIGER: [simultani prevod]

22 P: Gospodine Radojko, molim Vas pogledajte sada dokument pod brojem 29.
23 To je zapisnik sa 34. sednice Kriznog štaba petrovačke opštine od 14. juna 1992.
24 godine.

25 G. TIGER: [simultani prevod] Molim da se dodeli broj ovom dokumentu.

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sekretaru?

27 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P1102.

28

29

30

1 G. TIGER: [simultani prevod]

2 Gospodine Radojko, ovo je još jedan dokument o kome ste Vi svedočili u
3 toku svog svedočenja na predmetu *Brđanin*. To je na stranici 20134 i 20135. I
4 tada Vam je postavljeno sledeće pitanje:

5 "U redu. Da samo pogledamo. Mislim da to niste ovog puta /kako je
6 prevedeno/. Oprostite. Sastanak u Korenici. Dakle, vidimo da je gospodin Vržina
7 podnio izveštaj o situaciji u opštini i zatražio, preneo zahtev da se Muslimani
8 isključe iz upravnih organa opštine i da se uhapsu lica zbog osnovane sumnje da
9 su učestvovali u podrivanju srpskih institucija i građana i da oni ne treba da
10 budu pušteni iz pritvora pre suđenja." I to se vidi u tački 1 iz dnevnog reda,
11 je li tako, gospodine?

12 O: Da, da. 14.06.1992. godine.

13 P: Zatim se nastavlja /?sa/ pitanjima, a zatim se traži da Muslimani
14 polože zakletvu lojalnosti Srpskoj Republici i da to bude obuhvaćeno u
15 bezbednosnim pripremama.

16 "Prema tome, vojska je podržavala ono što je rečeno prethodnog dana o
17 tome da su Muslimani efektivno bili isključeni. Je li tako?

18 A Vaš odgovor je bio: "Tako je. Vojska nikada nije prestala da vrši
19 pritisak. Oni su saznali o nameri da se formira jedinica Muslimana i da se ona

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 uključu u Odbranu, i oni su se tome protivili. A zatim, gde on govori o
2 zatvaranju gospodina Bećeše /u engleskom transkriptu: "Gaćeše"/...

3 GĐA PREVODILAC: Prevodilac nije sigurna da je dobro čula ime.

4 G. TIGER: [simultani prevod] "...koji je bio načelnik policije i rekao
5 je...mislim da nećete to naći u zapisniku... rekao je predsedniku da policija
6 praktično nije imala nikakvih dokaza protiv većine tih privedenih lica i da će
7 oni morati da ih puste. I naravno, svi članovi vojne komande saznali su za to i
8 zatim su te informacije preneli po jedinicama na frontu. I, prema tome, zato je
9 nastao pritisak da se oni ne puste. Prema tome, ovaj zaključak je bio zasnovan
10 na pravu. Međutim, to je faktički zaključak."

11 Sve te informacije su tačne. Je li tako, gospodine?

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radojko, molim Vas odgovorite
13 da li je tačno ili ne.

14 SVEDOK: Ovo je tačno. Vršen je taj pritisak i vidi se iz svega.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radojko, da li razumete
16 engleski.

17 SVEDOK: N...n...n...nešto malo, ali ovako u brzom govoru ne mogu pratiti
18 ništa.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, u redu. Neću onda ja brzo govoriti.
20 Da li možete molim Vas da na trenutak skinete svoje slušalice?

21 Kada smo ovde, naime, na mene se vrši pritisak da donesem odluku da li
22 ćemo raditi danas ili ne, pa zato molim gospodina Tiegera da mi kaže otprilike
23 kako stoji situacija.

24 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, ja moram da zamoli Sud da
25 ostavi takvu mogućnost otvorenu.

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali, moram reći da drugi
27 predsjedavajući sudije se bore za sudnicu. Prema tome, morate mi reći koliko
28
29
30

1 vremena Vam još treba.

2 G. TIGER: [simultani prevod] Pa sigurno ostatak ove sednice i mislim, s
3 obzirom na tempo kako se odvija da će mi biti potrebna još jedna sednica nakon
4 toga.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, pretpostavljam da će i
6 Vama biti potrebno neko vreme za dodatno ispitivanje?

7 G. JOSSE: [simultani prevod] Da.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li bi jedna sednica bila dovoljna za
9 sutra, jer u tom slučaju mogu da prenesem poruku i drugim Sudskim većima da će
10 preostati još neko vreme u ovoj sudnici?

11 G. TIGER: [simultani prevod] Naravno, časni Sude, da ću ja tek moći to
12 da procenim na kraju ove sednice. Ne mogu Vam reći, naime, ja ne znam koliko
13 gospodinu Josseu treba vremena. Međutim, mislim da ako obezbedite da imamo
14 sudnicu za malo duže od jedne sednice između dve pauze da je to sigurnije.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa ja bih se složio sa tim.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda najverovatnije neće biti
17 dve preostale sednice za sledeće Sudsko veće, već manje vremena od toga. Dobro,
18 da vidimo onda koliko ćemo daleko stići.

19 Gospodine, možete staviti ponovo svoje slušalice.

20 Ukoliko ste mogli da pratite šta smo ovde govorili, mogli ste zaključiti
21 da mi nećemo završiti sa Vašim iskazom danas najverovatnije. Nažalost. Moraćemo
22 da radimo i sutra.

23 Možete nastaviti, gospodine Tieger.

24 G. TIGER: [simultani prevod]

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Radojko, molim Vas da sada pogledate dokument pod brojem
2 30. I tom dokumentu je potreban broj.

3 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, samo sekund, molim Vas.

4 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P1103.

5 [Pretresno veće i sudski savetnik većaju]

6 G. TIGER: [simultani prevod]

7 P: Gospodine Radojko, pod brojem 30, to je dokazni predmet P1103, tu je
8 zapisnik 35. sednice Kriznog štaba Opštine Petrovac održane 16. juna 1992.
9 godine i u tački 1 kaže se da je predsednik ukazao ukratko da se očekuje da
10 "Krizni štab formuliše jasan stav prema Muslimanima; da je vojska tražila da se
11 preduzmu mere koje bi onemogućile njihovo operativno delovanje i organizovanje u
12 pozadini naših snaga."

13 A zatim se dalje kaže -

14 G. TIGER: [simultani prevod] A za Sudsko veće da kažem i za svoje
15 kolege, Vi ste o tome već svedočili na stranicama 20142 i 20143 -

16 P: ...da je gospodin Gaćeša istakao "da postoji spisak od 40-ak lica za
17 koje se smatra da su organizovani kao posebna grupa ili da su nastupali sa
18 ekstremno fundamentalističkih islamskih pozicija. Od toga je njih 13 već
19 nedostupno organima gonjenja. Operacija na razoružavanju paravojnih muslimanskih
20 formacija je u toku". I dalje: "Većina lica koja su na spisku, kod njih je
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pronađeno ilegalno oružje. Moguća su dva rešenja. Jedno, da se izvesan broj lica
2 koja bi mogla biti opasna, izoluje, ali ne u prostorijama SJB. I druga, da se
3 ekstremisti izoluju, ali izvan Petrovca."

4 "Gospodin Vržina smatra da je prihvatljivija druga varijanta."

5 "A zatim se nastavlja diskusija. Prevladao je stav da bi njihova
6 izolacija izvan Petrovca bila opasna za njih same te da je najbolje da ih se
7 izoluje u dobro čuvanim prostorima negde na rubu grada."

8 I zatim se donosi odluka "da sva lica koja su nelegalno posedovala
9 oružje ili su registrovana kao muslimanski ekstremisti, zbog čega predstavljaju
10 potencijalnu opasnost, biti privedena i zadržana u pritvoru".

11 Na stranici 20143, gospodine Radojko, pitali su Vas: "A kakav je to bio
12 popis muslimanskih ekstremista?"

13 Vi ste odgovorili: "Zvanično, takav popis nije mogao da se napravi
14 koliko ja znam. To je sastavljeno na osnovu operativnih akcija same policije i
15 pojedinaca. Neki ljudi su zaista imali oružje, i to je pronađeno, koliko znam, a
16 drugi ljudi su stavljeni na taj popis na osnovu njihovih arbitrarnih procena.
17 Vidite, kada kažu tu da je 13 ljudi bilo nedostupno, ti ljudi su već bili
18 napustili teritoriju opštine."

19 Dakle, ovaj zapisnik od 16. juna, gospodine Radojko, prema vašem
20 svedočenju u predmetu *Brđanin*, govori o pritvaranju Muslimana koji su ili imali,
21 odnosno, očekivalo se da imaju nelegalno oružje, ili su bili pritvoreni prema,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 kako ste Vi rekli, "arbitrarnim ocenama". Da li je to tačno?

2 O: Pa ja vjerujem da je tačno jer ja nikad nisam, nikad niko zvaničnu
3 evidenciju nije ni mogao utvrditi za one koji imaju... koji su navodni
4 fundamentalisti. Jedino je za ove kod kojih je nađeno vojno naoružanje bilo
5 dokaza da je nađeno, ali za ovu kategoriju ja i danas tvrdim da nema drugog
6 načina nego procjena ko je kakav.

7 P: A nakon toga su Vas pitali nekoliko ljudi koje ste poznavali, za koje
8 ste znali da su bili pritvoreni, uključujući i Fuada Ferizovića. A Vi ste rekli
9 da se Vi i gospodin Ferizović niste slagali u nekim pravnim stavovima i sličnim
10 stvarima, ali da ste Vi smatrali da su njega smatrali ekstremistom zato što je
11 možda iznosio neke radikalne teze i u političkom smislu to možda nije odgovaralo
12 ljudima. Naime, nisu hteli tako nešto da čuju. No da Vi u ličnim razgovorima sa
13 njim niste imali nikakvih problema apsolutno. Je li tako?

14 O: Apsolutno je tako.

15 P: Da li sam onda dovoljno dobro razumio da ste Vi kritikovali te
16 proizvoljne ocjene kada ste napravili komentar u vezi sa gospodinom Ferizovićem,
17 na stranici 20145, gdje kažete: "Ako neko kaže nešto oštro, mislim da se takav
18 neko neće za to smatrati ekstremistom."

19 O: Pa ja sam iznosio svoj stav koji je, mislim, logičan. Ne možete
20 nekoga zato što se ne slaže s Vama proglasiti ekstremistom. Ja u to vrijeme taj
21 pojam fundamentalizma i ekstremizma nije bio šire ni poznat, kao što je, recimo
22 danas. Ja zaista ne znam kakav je bio kriterij, ko ga je utvrđivô, na... na koji
23 način, na osnovu čega - što se tih ljudi tiče. Ja sam shvaćao za ljude kod kojih
24 je nađeno vojno formacijsko oružje da ima nekakav razlog da se u njih ne
25 vjeruje, ali, bio je jedan slučaj o kojem sam ja takođe tada govorio. A to je

26

27

28

29

30

1 slučaj od jedne službenice koja je sa mnom radila, njen otac je bio u takvom
2 pritvoru. Doduše, ja mislim kratko, jer je ona intervenisala kod predsednika
3 Izvršnog odbora i on je molio da se to preispita i da se čovjek pusti. Znae, ja
4 nisam bio iz tog mjesta i ja nisam ljude znao. Nisam znao njihove stavove,
5 pobliže.

6 P: Zamoliću Vas sada da pogledate sljedeći razdjelnik. To je razdjelnik
7 31.

8 G. TIGER: [simultani prevod] To je dokazni predmet Optužbe, P748.
9 Zapravo, to je razdjelnik 5, časni Sude.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da ne zaboravimo, Vi ste tražili broj
11 35. sastanka... A, ne, ne. Ne, pogledao sam, možete nastaviti, gospodine Tieger.

12 G. TIGER: [simultani prevod]

13 P: Razdjelnik 31, gospodine Radojko, sadrži zapisnik sa sastanka Kriznog
14 štaba -

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ja sam previše kritičan prema sebi,
16 gospodine Tieger. To je 35. sastanak Kriznog štaba Opštine Petrovac. Datum, 16.
17 juni 1992. Tražili ste broj. To je P90HH, možda čak i 90BB, ali provjeriću. Čini
18 se da je to isti dokument, a kako sam shvatio, postoje razne verzije toga
19 dokumenta. Tako Vas molim da to ustanovite. Ne u ovom trenutku, nego uskoro.

20 G. TIGER: [simultani prevod] Provjeriti ću to ponovno, no privremena
21 provjera ukazuje da je Sud u pravu.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu Vam reći da je verzija koju
23 nalazimo pod dokaznim predmetom P90BB izgleda obuhvata... Ja imam samo prevod...
24 Čini se da postoje razne verzije dokumenta. Molim Vas da to imate na umu kao i

25

26

27

28

29

30

1 brojeve jer bez brojki sa raznim potpisima, molim Vas da obratite pažnju na to.
2 A sada možete nastaviti.

3 G. TIGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude i pozabavićemo se ovim
4 što ste zatražili.

5 P: Gospodine Radojko, skrenuo sam Vam pažnju na zapisnik sa sastanka
6 Kriznog štaba Petrovaca sa sjednice koja je održana 17. juna 1992. godine. Mi
7 smo vidjeli u prethodnim dokumentima da je vođen razgovor o tome da li da se
8 zadrže zatvorenici koji su muslimanske nacionalnosti u stanici javne
9 bezbjednosti ili da ih se pošalje iz Petrovca. A sada Vas molim da pogledate 3.
10 odluku Kriznoga štaba na stranici 4 verzije na engleskom jeziku u kojoj se kaže
11 sljedeće:... Mislím da ćete to lako pronaći. To je 2. stranica Vaše verzije.

12 "Na nivou 2. krajiškog korpusa, osobe iz stanice javne bezbjednosti
13 Petrovac, smjestiti u Prekaju ili na Manjaču. Krizni štab je na ovoj sjednici
14 razmatrao pitanja bezbjednosne situacije i pitanje statusa." Zatim se u nastavku
15 kaže: "Pitanje statusa obveznika Teritorijalne odbrane. Usvaja se sljedeće:..."
16 Zatim vidimo odluku koja se odnosi na temu o kojoj se prethodno govorilo. To su
17 Muslimani koji su vlasnici kafića, restorana i radnji koje privremeno treba
18 zatvoriti.

19 Vratimo se sada na odluku koju sam ranije spomenuo, tačno je da je ta
20 odluka donesena 17. juna 1992. godine i da prema toj odluci zatvorenici iz
21 stanice javne bezbjednosti treba da budu prebačeni u jedan od onih objekata za
22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zatočavanje. Da li je to tačno?

2 O: Sadržaj je tačan, ali to nije rađeno.

3 P: Dobro, onda pogledajmo neke odluke koje su usledile, odluke koje su
4 donesene u približno isto to vrijeme, da vidimo šta se desilo sa tim
5 zatvorenicama. Sada pogledajte razdjelnik 33.

6 G. TIGER: [simultani prevod] Mislim da je potrebno da se ovom dokumentu
7 odredi broj.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim sekretara.

9 SEKRETAR: [simultani prevod] Razdjelnik 33, časni Sude, postaće dokazni
10 predmet Optužbe P1104.

11 G. TIGER: [simultani prevod]

12 P: Dakle, ovaj dokument, P1104 u razdjelnik je strogo povjerljiv
13 dokument. To je naredba 2. krajiškog korpusa o osnivanju zatvora ili ratnih
14 logora i tu se kaže: "U skladu sa dokumentom Glavnog štaba Vojske Srpske
15 Republike Bosne i Hercegovine, strogo povjerljivo." Tu se kaže: "Od juna 1992.
16 godine /u engleskom transkriptu: "od 12. juna 1992. godine"/ i na osnovu
17 navedenih potreba, naređujem..." Zatim se tu spominje broj objekata, znači
18 zatvor ili ratni logor treba da se osnuje na području Željezničkog naselja u
19 prvoj fazi dok potrebni objekti ne budu potpuno pripremljeni. "Ratni zatvorenici
20 bit će smješteni u školi u Kamenicu /u engleskom transkriptu: "Srnetici"/ i
21 u..."

22 Prije svega, prije nego što Vas to pitam, možda će pomoći ako
23 konstatujemo da se u ovom dokumentu spominje naređenje datirano 12. juni 1992.
24 godine. Ovaj Sud je dobio dokument datiran 12. juni 1992. godine. To je naredba
25 broj 18/28-6 od generala Mladića koja se odnosi na osnivanje logora, zatvora i
26 ratnih zatvora, a on je sadržan u dokumentu P64a.

27 G. TIGER: [simultani prevod] Dozvolite, časni Sude, moraćemo pronaći
28 koji je broj razdjelnika.

29

30

1 P: Gospodine Radojko -

2 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, ovo je dokazni predmet Optužbe
3 P64A, svežanj 7, fusnota 783. Tu se može pronaći naređenje Mladića.

4 P: Gospodine Radojko, da li ste znali za aranžmane i dogovore da se
5 zatvorenici odvedu u Kozilo dok se ne otvore drugi objekti?

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ja imam druge brojeve,
7 ovi brojevi razdjelnika su od 1 do 27. Možete li mi pomoći? Evo vidom da mi Vaš
8 referent za predmet i pomaže. Možete nastaviti.

9 G. TIGER: [simultani prevod]

10 P: Dakle, gospodine Radojko, da li ste znali za upotrebu ovog objekta u
11 Kozilama, odnosno njegovo korišćenje kao zatvora za zatvorenike?

12 O: Nisam znao za ovakvu naredbu jer od ovoga svega postojao je samo,
13 privremeno i kratko jedan pritvor u Kozilima, upravo. Ali ne, ne po vojnoj
14 liniji, koliko ja znam. Ne u vezi s ovom naredbom, nego ja mislim da je to po
15 policijskoj liniji bio pritvor, da su odustali od ovih kuća koje se pominju u
16 jednom od zapisnika Kriznog štaba. To su privatne kuće... Odustalo se da tu budu
17 smješteni ti pritvorenici jer Petrovac nije imao pritvora, nije imao pritvorsku
18 jedinicu. I oni su ih smjestili u radničko to naselje jer su ove kuće bile
19 neuslovne za tako nešto, ali mislim da su ti ljudi... to su ovi ljudi

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 kod kojih je nađeno ovo oružje i ovi koji su okt.. okarakterisani da su
2 fundamentalisti, Dakle, sam... i ljudi nisu bili ratni zarobljenici, nit' su oni
3 po ovoj naredbi zatvarani. Oni su bili u pritvoru jedno vrijeme i onda su
4 pušteni iz pritvora. Poslije toga su se, bar koliko ja znam, bar neki od njih
5 javljali policiji da su tu u gradu, još.

6 Ja to znam zbog jednog drugog događaja, Kad su predstavnici Crvenog
7 krsta došli, Međunarodnog Crveni krsta, došli iz Knina i tražili da vide te
8 ljude, predsjednik je meni rekao da ja sa njima razgovaram. I, budući da su
9 došli prekasno toga dana, mi nismo mogli vidjet, nismo mogli otić'. Oni su
10 morali, zapravo, vrlo rano odlaziti za Knin jer su se bojali noću putovati. Pa
11 su rekli da će doći ujutru. Međutim, toga dana naredba je policijska bila da se
12 oni puste kućama tako da ih nismo tamo ni zatekli. Al' to nisu bili ratni
13 zarobljenici, To znam pouzdano, nego upravo ovi ljudi iz grada. I mislim da su,
14 koliko je meni poznato, ovdje se ograđujem, da su oni po policijskoj liniji
15 pritvarani. Ne po vojnoj, ne po ovoj naredbi, zapravo. Ne znam tačno, ne znam,
16 ne znam kako su funkcionisali policijska uprava i vojna komanda, ali, vrlo
17 vjerovatno da je ovako kako govorim. Samo sigurno nisu bili ti ljudi jer to znam
18 zato što sam tamo trebao voditi delegaciju. I odveo sam ja delegaciju koja je
19 pregledala te prostorije odmah ujutru nakon što su ih ovi, prethodnog popodneva
20 napustili. I znam po tome što je ovoga mog kolegu Ferizovića, njegov otac mi se
21 žalio da su ga tamo... da ga je neki tukao od tih čuvara, a on nije bio ratni
22 zarobljenik. Eto, to je činjenica, ovako.

23 P: Hvala Vam, gospodine. A sada pređimo na razdjelnik 36.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIGER: [simultani prevod] Nadam se da je to dokazni predmet Optužbe
2 P90, razdjelnik 33, dokazni predmet Optužbe P529, razdjelnik 302.

3 P: To je zapisnik sa 41. sjednice Kriznog štaba Petrovca održan 29. juna
4 1992. godine. Tačka 1 u kojoj se kaže u drugom paragrafu, gospodin Novaković, iz
5 razgovora sa borcima prenosi da oni zahtevaju da se zauzme radikalniji stav po
6 pitanju Muslimana u Petrovcu. U nastavku se kaže da se "Muslimani Petrovca
7 ponašaju kao da su ranjeni i pokazuju veliki strah; mnogi od njih trebalo bi da
8 budu zatvoreni i izolovani, kao mjera predostrožnosti, poslije čega bi trebalo
9 da ih se stavi na radnu obavezu jer će biti mnogo žetve koja treba da se obavi".

10 Onda, ako pogledamo zaključke, u zaključku 1 se kaže:

11 "Do osposobljavanja zatvora u Kozilima sačiniti plan za hapšenje i
12 privođenje svih Muslimana vojno sposobnih za koje se pretpostavlja da bi mogli
13 nanijeti bilo kakvo zlo Srbima."

14 "A nosioci aktivnosti biće Obrad Vržina i Gaćeša Drago."

15 Obrad Vržina je vojno lice, a Drago Gaćeša je predstavnik policije. Da
16 li je to tačno?

17 O: Tačno je.

18 P: Oni su zajedno bili odgovorni za to da osiguraju da svi vojno
19 sposobni Muslimani za koje se mislilo da su u stanju nanijeti bilo kakvu štetu
20 Muslimanima da, znači tako ocijenjeni Muslimani treba da budu stavljeni u
21 pritvor. Da li je to tačno?

22 O: I...i...ispravljam... štetu Srbima ja shvaćam ovdje iz ovog
23 zapisnika. Drugo, ovdje se misli na ove ljude koji su... pronađeno naoružanje i

24

25

26

27

28

29

30

1 koji su... i koji su oglašeni za te navodne fundamentaliste. Ne sve vojno
2 sposobne Muslimane, nego vojno sposobne među njima. O tome je riječ. I...i taj
3 dio je proveden.

4 Ja sam tu bio prisutan, ali kako je bio gospodin Šikmen koji je inače
5 treb... me... ja sam pozvan tu, al' nisam vodio zapisnik jer je on tu bio
6 prisutan. Inače, on je trebao taj posao raditi umjest... a ne ja. A ja sam radio
7 što sam bio pogodan, uvijek prisutan. U blizini sam stanovao.

8 P: To je tačno.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li da vas prekinem iz jednog
10 praktičnog razloga koji sam ranije spomenuo.

11 A obraćam se i Vama, gospodine Josse. Ako bi sutra počeli kasnije
12 poslije podne, ako bismo počeli kasnije, to znači ako bismo počeli u 16.45h, a
13 onda napravili dva zasjedanja od po sat vremena sa petnaesto minutnom pauzom,
14 čini se da bi to bilo malo duže d jedne uobičajene sesije. Da li bi to bilo
15 dovoljno ili ne, gospodine Tieger?

16 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da bi, nadam se da...
17 Teško je reći, mi napredujemo, ali uvijek ima izgleda da neko važno pitanje -

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Iziskuje i više vremena.

19 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mogu li nešto da kažem?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ja sam razmišljao u ovom trenutku kada ste pokrenuli temu. Mislim da bi trebalo
2 svjedok da skine slušalice.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod]

4 Gospodine Radojko, molim Vas, hoćete li skinuti slušalice?

5 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja sam ograničio moje glavno ispitivanje.
6 Ja sam takođe i pripremu sa svjedokom ograničio, skratio. To je bilo potrebno,
7 ne žalim se na to, a rezultat je da gospodin Tieger troši mnogo vremena sa
8 svjedokom. Ja sam sklon tome da ovo vrijeme utrošeno onda na dodatno, da ja onda
9 i zatražim više vremena ili dugačak vremenski period za dodatno ispitivanje i
10 upravo mi je to trenutno na pameti.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, mogu, mogu pretpostaviti.

12 [Sudije većaju]

13 [Obrana se savetuje]

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vijeće će uz izvinjenja odbiti zahtjev
15 drugih Pretresnih vijeća koja su tražila sutrašnje vrijeme. Iskoristićemo
16 vrijeme koje je za nas predviđeno, a nećemo se truditi da to uklopimo. Ono što
17 ste upravo sada rekli, pokreće i drugo pitanje, a to je pitanje smjernica za
18 upotrebu vremena, odnosno procenata od 60%. I ja ću nešto da kažem. Mnogo ovog
19 materijala je u spisu. Nikad ne znate kako će svjedok odgovoriti na te
20 dokumente. Ali, ako ti materijali ostanu u spisu, ako se ne da prilika, možda to
21 neće biti u prilog optuženome da oni ostanu u spisu bez prilike za

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 njihovo daljnje objašnjavanje i zato Vijeće određuje nešto više vremena.
2 Naravno, izbor je na Vama da li hoćete ili nećete da se bavite tim dokumentima,
3 a osobito onima koji su već u spisu. Ponekad su oni povezani jedan sa drugim,
4 stoga je Vijeće malo nesklono tome da ograničava bilo tužioca ili Odbranu u
5 dodatnom ispitivanju i ne prihvata prijedlog za rad od dva sata sutra, nego želi
6 da se svo vrijeme koje je predviđeno za ovo Vijeće sutra i iskoristi.

7 Vidim da sekretar već zove telefonom i to će možda razočarati neko drugo
8 Vijeće koje je tražilo ovu sudnicu. Izvolite, gospodine Josse.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Nemam nikakvih primjedbi u vezi s time u
10 ovom trenutku, a što se tiče nastavka u ovom pitanju, razmotriti ćemo ga.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Tužilac, možete nastaviti.

12 G. TIGER: [simultani prevod] Hvala Vam.

13 P: Gospodine Radojko, ovaj dokument Vam je predočen tokom Vašeg
14 svedočenja u predmetu *Brđanin*, a Vi ste izjavili, osobito na stranici 20158 i
15 20159, kada Vam je postavljeno pitanje: "Prema zaključcima do osposobljavanja
16 zatvora u Kozilinama sačiniti plan za hapšenje i privođenje svim Muslimana vojno
17 sposobnih za koje se pretpostavi da bi mogli nanijeti bilo kakvo zlo Srbima, a
18 zatim, osobe, nosioci aktivnosti." Dakle, ovaj zaključak odnosio se na bilo
19 kojeg vojno-sposobnog Muslimana, odnosno, svako od njih bi mogao biti priveden.
20 Da li se to i dešavalo?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "No, vojno sposobni, oni koji bi mogli učiniti nešto loše, neki ljudi u
2 čijim kućama je pronađeno oružje, a zatim ih je proizvoljno policija ili vojska
3 odvodila; ne znam da s to radili, a li mislim da se to radilo na osnovu
4 uvjerenja da oni možda ne raspoložu nekim pouzdanim činjenicama."

5 A to tačno odražava Vaše mišljenje i Vaše tumačenje tih događaja u to
6 vrijeme. Da li je to tačno, gospodine Radojko?

7 O: Da. Odražava.

8 P: Možemo li sada da pogledamo razdjelnik 22.

9 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, razdjelnik 22 je dokazni
10 predmet Optužbe P90. To je spisak lica za koje je stanica javne bezbjednosti
11 Bosanski Petrovac odredila izolaciju. Na kraju se kaže da je ukupno 29 lica koja
12 su dana 01.07.1992. godine sprovedeni na rad u logor Kozila. A sljedeća stranica
13 datirana je 2. juli 1992. godine, spisak lica koja se predaju civilnoj zaštiti
14 Kozila.

15 P: Možete li potvrditi gospodine Radojko, da oba spiska sadrže imena
16 Muslimana?

17 O: Mogu potvrditi da oba spiska sadrže imena Muslimana, s tim da
18 vjerujem da ovo "CZ" znali centralni zatvor, a ne civilnu zaštitu,

19 P: Hvala Vam za tu ispravku, gospodine. Možemo li se sada vratiti na
20 razdjelnik 29. Već smo ranije pogledali taj dokument. To je zapisnik sa sjednice
21 Kriznog štaba Opštine Petrovac koja je održana 14. juna 1992. godine. Gospodin
22 Novaković je otvorio sjednicu i to je bio dio dokumenta koji ranije nije

23

24

25

26

27

28

29

30

1 spomenut. "Uvodno izlaganje je podnio predsjednik gospodin Novaković. Istakao
2 je činjenicu da je potrebno na razini Autonomne regije Krajine zauzeti stavove
3 kako će se postupati sa stanovništvom koje nije lojalno Srpskoj Republici BiH."

4 A na sljedećoj stranici je zaključak u kojem se kaže: "Predsjednik
5 Kriznog štaba Petrovac, da će zatražiti na sjednici Kriznog štaba Autonomne
6 regije Krajine da se zauzmu stavovi u vezi s preseljenjem stanovništva,
7 uključivanjem lojalnog muslimanskog stanovništva u sistem odbrane, radom
8 Muslimana u organima Uprave i preduzećima te u postupku prema građanima koji
9 nisu izrazili lojalnost ili su zauzeli neprijateljski stav."

10 Dakle, do sredine juna 1992. godine, gospodine Radojko, Krizni štab
11 Petrovca je razmatrao i tražio smjernice o preseljenju stanovništva. Da li je to
12 tačno?

13 O: Tačno je. A u vezi svega ovoga očigledno da su tražili smjernice. Ja
14 mislim da su tako i postupili prema ovom zaključku.

15 P: Mi smo ranije već videli zapisnike sa Kriznog štaba od 30. juna, gde
16 je rečeno da je vojska htela da se zauzme radikalniji stav prema Muslimanima.
17 Molim Vas, pogledajte sad dokument pod brojem 38.

18 G. TIGER: [simultani prevod] Časni Sude, dopustite mi samo trenutak, jer
19 moja verzija ovog dokumenta je nepotpuna, a mislim da imamo i drugu verziju,
20 druge primjerke.

21 G. JOSSE: [simultani prevod] I moja je nepotpuna.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čini se da se radi o dokaznom predmetu
23 P90, razdjelnik 37 -

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIGER: [simultani prevod] Evo ja sad imam jednu verziju, pa molim da
2 se ona stavi na grafoskop, uključujući i verziju na B/H/S-u.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je to zapisnik sa 42. sednice?

4 G. TIGER: [simultani prevod] Da.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa mislim da se može i odštampati kopija
6 sa ove elektronske verzije. Molim da se to stavi na grafoskop, samo kako bismo
7 mogli da proverimo da li je pravi dokument pred nama.

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ali verzija na B/H/S-u se
9 nalazi u ovom registratoru.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da nedostaju dve stranice i molim
11 sekretara da odštampa prve dve stranice.

12 [Pretrsko veće i sekretar se savjetuju]

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da se svedoku da verzija na B/H/S-
14 u. Da, ona se već nalazi u ovoj zbirci, je li tako?

15 SVEDOK: Časni Sude, ja imam verziju.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

17 Možete nastaviti, gospodine Tieger.

18 G. TIGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

19 P: Gospodine Radojko, ako pogledate sada tačku 1 dnevnog reda sa te
20 sednice Kriznog štaba održane 1. jula, ponovo vidimo da Obrad Vržina, koji je
21 vojni predstavnik, referiše o bezbednosnom stanju na području opštine i ocenio
22 ga je kao: "Osetljivo, s negativnim raspoloženjem stanovništva, osobito

23

24

25

26

27

28

29

30

1 prema Muslimanima, posle skorašnjih događaja na ratištu, te istakao kako bi
2 najbolje i sigurno rešenje bilo da se Muslimani zaštite, bilo preseljenje
3 stanovništva."

4 Dakle, već 1. jula vojska je sada ta koja traži da se preseli
5 muslimansko stanovništvo kao rešenje te situacije. Je li tako?

6 SVEDOK: Vojska to traži, ne samo 1. jula. Vojska, bar ovaj predstavnik
7 je tako prenosio, stalno vršila jedan intenzivan pritisak. To vidite iz svih
8 dokumenata. Ovdje je novi momenat nešto još drugo što možda nije uočeno. Vidite
9 da su ovdje izvjestan broj lica koja su ovdje pritvorena u Kozilima, oni su iz
10 Ključa. Ja to prvi put sada shvaćam. Možda prošli put kad... ako sam ovo gledô,
11 nisam uočio, Tu se radi o...o...o stvarnim ratnim zarobljenicima jer u to
12 vrijeme, ja se prisjećam, bile su borbe na području opštine Ključ i Sanski Most.
13 I srpske jedinice su uspjela razbiti njihov...njihove te jedinice i velika
14 većina pripadnika se prebacivala preko planine Grmeč za Bihać, gdje su formirali
15 iznova svoje brigade. Možda je to radikaliziralo donekle ovaj stav, ali
16 permanentno primjećujete, što je nesporno, i mislim da tu nema što da se
17 ponavlja da je ovaj predstavnik komande neprekidno iznosio vrlo oštre zahtjeve.
18 Oni su bili oštriji nego ova forma koja je u zapisnicima. Ja u zapisnike nisam
19 grube riječi unosio radi nekakvog reda i pristojnosti. Ali, mis...mislim da je
20 predsjednik čak pokušavao svojim kanalima provjeriti kakvo je zaista
21 raspoloženje vojnika jer su ovi zahtjevi bili vrlo, vrlo, vidite uporni i oštri.
22 Oni nisu shvaćali, oni nisu prihvaćali razumna objašnjenja da to tako ne ide.
23 Predsjednik je čak u jednom momentu mene pitao: "Kako bi se to moglo eventualno
24
25
26
27
28
29
30

1 pravno izvesti da se ljudi u...u...u izoluju u nekom od naselja. Ova Srnetica je
2 jedan napušteni gradić, nekadašnje radničko naselje. Pa je razmatrao mogućnost
3 da to stanovništvo, da popravi zgrade, da stanovništvo preseli u tu Srneticu i
4 da se čuva. Ja sam mu ukazao tada na predsedan Wanderberg iz Sjedinjenih Država,
5 u vezi s japanskim stano...stanovništvom japanskog porijekla. Ali, sam naglasio
6 da tada onaj tko to uradi mora da pruži medicinsku pomoć, hranu, da ima pouzdanu
7 stražu koja neće dozvoliti nekome da napadne te ljude. A onda je došao do toga
8 da on nema straže. Sve bi drugo nekako bilo, al' nema straže koja je pouzdana da
9 ih štiti, pa se odustalo i od te opcije. Jer među Muslimanima nisu svi bili
10 nelojalni, znate. Većina ljudi je vjerovatno bila indiferentna. Bilo je ljudi
11 koji su se je j...j...javno izjašnjavali i ponašali da je njima svejedno koja je
12 vlast, oni će biti građani. Različiti su ljudi, različite su njihove bile
13 opcije.

14 P: Pogledajmo sada na kratko dokument pod brojem 37. Pod brojem 37,
15 gospodine Radojko, a to je P90...

16 SVEDOK: Ja se izvinjavam, nisam znao da mi je uključen.

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, tako je, gospodine Radojko. Znam
2 predsjedavajuće sudije koji bi odmah sada Vam oduzeli taj aparat, ali ja nisam
3 od tih, tako da neće Vaš telefon biti u zbirci zaplenjenih mobilnih telefona.

4 Gospodine Tieger, nastavite.

5 G. TIGER: [simultani prevod]

6 P: Gospodine Radojko, ovo je dokument koji ste imali prilike, odnosno,
7 trebam da kažem o čemu se tu radi. To je izveštaj o događajima u Bosanskom
8 Petrovcu od juna 1992. godine, pa do izlaska iz Petrovca koji je pripremio
9 Zavičajni klub Bosanski Petrovac. Tu je dokument koji ste Vi imali već prilike
10 da vidite i, zapravo, još ste u toku Vašeg svedočenja u predmetu *Brđanin* pitani
11 o tome, konkretno na stranici 20193.

12 Pitani ste da li ste imali prilike da to pročitate i da li Vam je to
13 pokazano.

14 Vi ste rekli da dâ, a zatim su Vas pitali: "Po Vašem mišljenju, da li je
15 ovo tačan prikaz događaja koji su usledili, odnosno, koji su se dogodili
16 Muslimanima u Bosanskom Petrovcu?" A Vi ste rekli da je to uglavnom tačan
17 prikaz; moguće da neki elementi i detalji nisu sasvim tačni, ali samo zato što
18 nisu znali činjenice.

19 Međutim, da, on je tačan. I to je tačno, gospodine, je li tako?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Upravo tako. To se radi... ja ne znam za sve ove događaje, ali
2 one za koje znam, oni su korektno preneseni. Pa smatram, za neke sam čuo iz
3 nekog drugog izvora, pa mislim da su i ti u skladu sa onom interpretacijom. A
4 ovi poslednji za koje ja ne znam, koje prvi put sam vidio tada, vjerujem da i...
5 da su i oni tačno izneseni. Naravno, može biti nekih nijansi, ali načelno, ovo
6 je tačno.

7 P: Hvala, gospodine.

8 O: S tim da... da... S tim da ja prihvaćam pri ovome njihov utisak da to
9 čine vlasti njima nasilje. Taj dio nije tačan, ali, ovaj, njihov utisak normalno
10 da je takav ako ih ta vlast nije zaštitila da sumnjaju u njene dobre namjere.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, pogledavam sada na
12 sat.

13 G. JOSSE: [simultani prevod] Oprostite, da li možemo ovaj poslednji
14 odgovor samo da pojasnimo jer mislim da nema nikakvog smisla.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas da razjasnite ovo, gospodine
16 Radojko, ovaj odgovor. Ja vam neću reći kako sam ga ja shvatio, no molim Vas da
17 razjasnite malo Vaš poslednji odgovor gde ste rekli da prihvatate da su oni
18 imali utisak da su bili žrtve tih vlasti. Rekli ste da je to netačno, ali,
19 naravno, oni su imali takav utisak da vlasti nisu pružile odgovarajuću zaštitu
20 i, naravno, da su bili sumnjičavi prema namerama takvih vlasti.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 To nije do kraja jasno gospodinu Josseu. Molim Vas da to objasnite.

2 SVEDOK: Pa, prvo, ono što smatram da je tačno izneseno. Ovi činjenični
3 navodi o pojedinačnim ubistvima, o pritvaranju, o... o odlasku ovih delegacija
4 da traže prolaz, i tako, to je sve po meni tačno. Jedino ovaj dio ovdje da se u
5 septembru događaji odvijaju u znaku sve većeg pritiska različitih metoda i
6 načina srpskih vlasti nad Muslimanima u cilju iseljavanja. Moj utisak nije bio
7 takav. Ja sam bio zapisničar tog Kriznog štaba, a mislim i dokumenti pokazuju da
8 to nije išlo u tom pravcu. Nije bila želja, sigurno, da se kolektivno ljudi
9 isele. To je činilo i veliku ekonomsku štetu i ogromne probleme oko čuvanja
10 imovine i stotinu drugih... stotinu drugih negativnih posljedica ako oni tako
11 odu. To se znalo i tada.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, da li sam u pravu ako
13 kažem da ćete Vi svedoku predočavati još ovakvih dokumenta? Mislim, on je rekao:
14 "Ako gledamo ove zapisnike raznih sastanaka kriznih štabova, i tako dalje."
15 Naravno mi smo već videli više takvih dokumenata.

16 G. TIGER: [simultani prevod] Razumeo sam. Ja sam shvatio da se to
17 odnosi... Nije bitno šta sam ja shvatio...

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa u redu. Ostavimo to na tome.

19 G. TIGER: [simultani prevod] Pa samo da kažem da u ovom trenutku mogu da
20 kažem da nije nužno, da nije sigurno da ću ga ja baš uputiti na one delove, na
21 one zapisnike Kriznog štaba koji se odnose baš na taj trenutak u septembru.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Gospodine Josse. Je li to
2 dovoljno objašnjenje?

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, hvala.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju, završićemo sa radom za
5 danas. I mislim, ustvari, da sam ja pronašao misteriju. Prva stranica, odnosno
6 poslednja stranica pod brojem 38 je zapravo prva stranica broja 37 i to je bilo
7 već u zbirci.

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, to sam i ja sam otkrio. Samo da
9 Vas pitam, da li možete da nam kažete nešto o ponedeljku?

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali da pre toga zamolimo svedoka da
11 izađe iz sudnice. Molim sudsku službenicu.

12 Gospodine Radojko, molim Vas, da Vas samo uputim kao i juče da ne treba
13 ni sa kim da razgovarate o svom iskazu do sada, niti o onom koji će još uslediti
14 sutra. Sutra ćemo nastaviti i završiti sa radom sa Vama. Molim Vas da sada
15 pođete sa sudskom službenicom iz sudnice.

16 SVEDOK: Razumio sam.

17 [Svedok se povlači]

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sledeći ponedeljak, govorite tu o
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 svedoku Maričiću, je li tako?

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Da.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mi smo razmotrili Vaš zahtev i nemamo
4 ništa protiv da saslušamo iskaz gospodina Maričića, kao što ste vi to
5 predložili. Istovremeno, kada smo pogledali rezime po pravilu 65ter, malo je to
6 izazvalo određenu zabrinutost kod nas jer, na primjer ako se to pročita tu,
7 ponašanje Srba u Brčkom nije bilo rezultat bilo kakvih instrukcija odozgo. Ako
8 se tako nešto kaže, onda bismo očekivali da se u tom rezimeu nađe i to kakav je
9 njegov stav bio u to vreme. Ovaj rezime nam samo kaže kakav je njegov stav bio
10 1994., ali ne i 1992. godine. I prema tome, da li će ovaj svedok uopšte moći da
11 nam kaže nešto o ponašanju Srba u Brčkom i kako bilo da bilo, pretpostavljam da
12 ste Vi imali u vidu ponašanje Srba u Brčkom, manje-više na organizovan, ili
13 možda i neorganizovan način, ali niste mislili na svakog pojedinog Srba u
14 Brčkom. Dakle, u tom slučaju pitali bismo se, koji je osnov da ovaj svedok
15 uopšte o tome svedoči jer bar onako kako stoji u rezimeu po pravilu 65ter, mi ne
16 znamo konkretno zbog čega bi baš ovaj svedok bio taj koji bi nam mogao reći
17 nešto o tome.

18 Isto tako, u ovom rezimeu se kaže da gospodin Krajišnik nikada nije imao
19 nikakve komandne odgovornosti nad vojskom i da nikad nije video nikakvo
20 naređenje koje je potpisao gospodin Krajišnik i tako dalje, i tako dalje.
21 Naravno, čovek i ne očekuje da jedan prosečni građanin poseduje takve
22 informacije 1992. godine. Prema tome, nemajući podatak na kom je on položaju bio
23 u to vreme - da li je bio običan građanin u Brčkom ili ne. Jer, ako bismo
24 pozvali bilo kog običnog građanina iz Brčkog da nam kaže šta je on mislio o

25

26

27

28

29

30

1 gospodinu Krajišniku, to bi zahtevalo veoma mnogo vremena.

2 Prema tome, mada sam razumeo da je ovaj svedok ostao na spisku od nekih
3 15 - 20 svedoka na osnovu samo rezimea po pravilu 65ter, Sudsko veće ima teškoća
4 da shvati, dakle, samo na osnovu tog rezimea po pravilu 65ter ne možemo da
5 razumemo da je ovo najvažnije svedočenje, kao što smo mi već rekli da želimo
6 samo da čujemo najvažnija svedočenja. No, naravno, Sudsko veće se ograničava
7 samo na ovaj rezime 65ter. Prema tome, ukoliko je bilo više informacija o tome,
8 Sudsko veće bi očekivalo da se to onda unese u revidiran rezime 65ter.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa da li je ovo nalog Sudskog veća da ne
10 zovemo ovog svedoka?

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ovo se odnosi samo na rezime po
12 pravilu 65ter, jer Sudsko veće je izrazilo svoje dileme u pogledu ovog svedoka s
13 obzirom na ono što se samo može zaključiti iz ovog rezimea 65ter, pošto Sudsko
14 veće želi da čuje najvažnija svedočenja.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Znam da je već kasno, ali mislim da će
16 glavni branilac želeći nešto o ovome da kaže.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, časni Sude, ja Vam ne mogu sada reći
18 zbog čega se to nije našlo u 65ter, no mogu Vam reći o gospodinu Maričiću da je

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 on pristupio SDS-u 1990. godine i da je postao član njenog glavnog odbora.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, to sada već objašnjava stvar.
3 Ali Vi ste tražili instrukcije od nas, odnosno neke vrste smernica i naravno,
4 sada ste nam rekli da je on član glavnog odbora i ne mora biti i najvažniji,
5 odnosno, jedan od najviših članova glavnog odbora, no to je nama od pomoći.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Mi sasvim razumemo šta ste hteli da nam
7 kažete. Mi smo mislili, naravno da bi ovo sada, ovo što Vam sad kažemo bilo od
8 pomoći.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, jer u krajnjoj liniji, to i jeste
10 Vaša odgovornost da pripremate odgovarajuće informacije, vitalne informacije za
11 vitalne svedoke kako bi Sudsko veće imalo uvida u to.

12 Dakle, sada ćemo -

13 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, -

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da ja uvek sporo govorim, kako biste i
15 Vi mogli nešto da kažete, gospodine Josse.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ono što je nas interesovalo u
17 vezi sa ovim svedokom je bilo da li ćemo moći da radimo u ponedeljak prepodne?
18 Odnosno, da li će Sud zasedati u ponedeljak pre podne?

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

[Sudije većaju]

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne mogu Vam sada odmah dati odgovor, a li čim izađem iz ove sudnice, raspitaću se šta je učinjeno, da li ćemo moći da iduće nedelje, odnosno u ponedjeljak radimo posle podne.

G. JOSSE: [simultani prevod] Mi ćemo biti u Sudu još najmanje pola sata, pa Vas molimo da nas odmah o tome obavestite.

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Završavamo sa radom za danas i nastavljamo sutra u 14.15h, u istoj sudnici.

SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

... Sednica završena u 19.11h

Nastavak zakazan za sredu,

15.09.2008.